

בבית המשפט העליון

בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 921/13

בג"ץ 1171/13

תנועת אומ"ץ

ע"י ב"כ עוה"ד אבינועם מגן

דרך החורש 4 (בית אפריקה ישראל) יהוד

טל': 03-7443030 פקס: 03-7442777

magen_adv@014.net.il

העותרת בבג"ץ 1171/13

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה

2. פרקליט המדינה

3. הפרקליט הצבאי הראשי

באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים

רח' צאלח א-דין 29, ירושלים

טל': 02-6466671; פקס: 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 921/13

4. ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו

משיב פורמלי בבג"ץ 921/13

5. שר הביטחון – מר אהוד ברק

ע"י ב"כ עו"ד נבות תל-צור ואח' ממשרד כספי ושות'

רחוב יעבץ 33 תל אביב 65258

טל': 03-7961279; פקס': 03-7691379

6. הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (מיל.) גבי אשכנזי

7. גב' רונית אשכנזי

המשיבים 6 – 7 על ידי ב"כ קלינמן נאור, עורכי דין

רחוב זיבוטינסקי 7, רמת-גן

טל': 03-6120011; פקס': 03-6121100

8. אל"מ ארז וינר

על ידי ב"כ עו"ד עודד סבוראי מהסנגוריה הצבאית הראשית

ת.ד 3 הפרקליטות הצבאית, הקרייה, תל-אביב

טל' 03-5691729; פקס': 03-5692193

המשיבים בבג"ץ 921/13

9. סא"ל (בדימ.) בועז הרפז

10. מבקר המדינה, כב' השופט (בדימ.) יוסף שפירא

רח' בית הדפוס 12, גבעת שאול,

ירושלים, ת.ד 1081 מיקוד 9101001

טל': 02-6665000; פקס': 02-6665204

משיב פורמאלי בבג"ץ 921/13

1. היועץ המשפטי לממשלה
2. משטרת ישראל
באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466671 ; פקס: 02-6467011
3. שר הביטחון – מר אהוד ברק
ע"י ב"כ עו"ד נבות תל-צור ואח' ממשרד כספי ושות'
רחוב יעבץ 33 תל אביב 65258
טל': 03-7961279 ; פקס': 03-7691379

המשיבים בבג"ץ 1171/13

תגובה מקדמית מטעם המשיבים 1-3 בבג"ץ 921/13

המשיבים 1-2 בבג"ץ 1171/13

1. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מיום 4.2.13 מיום 13.2.13 ומיום 6.3.13, ובהתאם לבקשה להארכת מועד מיום 18.3.13, מתכבדים המשיבים 1-3 בבג"ץ 921/13 והמשיבים 1-2 בבג"ץ 1171/13 (להלן – המשיבים) להגיש תגובתם המקדמית לעתירה.
 2. עניינן של שתי העתירות הוא הפרשה המכונה "פרשת הרפז" (להלן - פרשת הרפז או הפרשה).
- העותרת בבג"צ 921/13 מבקשת מספר סעדים אשר משמעותם היא כי בית המשפט הנכבד יורה על פתיחה בחקירה פלילית כוללת בפרשת הרפז על ידי משטרת ישראל, או על ידי צח"מ משותף למשטרה ולמצ"ח, אשר יבחנו האם כל הנושאים, ההיבטים, והעניינים אשר התגלו מעוררים חשד למעשים פליליים, וזאת מבלי להגביל את היקף, משך וזהות הנחקרים בפרשה.
- העותרת בבג"צ 1171/13 מבקשת כי בית המשפט הנכבד יורה על פתיחת חקירת משטרה בפרשה ובמיוחד מתמקדת היא בפתיחת חקירה נגד שר הביטחון.
3. עמדת המשיבים היא כי דין שתי העתירות להדחות. להלן תפורט עמדה זאת.

הרקע העובדתי

4. ביום ו', 6.8.10, התפרסם בתוכנית "אולפן שישי" בערוץ השני, כלשונו של מנחה התוכנית דאז, מר יאיר לפיד, "מסמך סודי, עליו מופיע סמל של משרד הייעוץ האסטרטגי של איל ארד, ומפרט תוכנית אסטרטגית שאמורה להוביל למינויו של אלוף פיקוד הדרום, יואב גלנט, לתפקיד הרמטכ"ל". עוד אמר לפיד כי "המסמך קורא לפגוע בשמו הטוב של הרמטכ"ל המכהן, גבי אשכנזי, וליצור מתיחות בין אשכנזי לבין שר הביטחון, אהוד ברק".

5. עוד ביום הפרסום, הודיע אייל ארד בתגובה לתקשורת כי המסמך מזויף ולא יצא ממשרדו, וכי בכוונתו להתלונן על כך במשטרה, ואכן הוגשה תלונה ביום 8.8.10. ביום א', 8.8.10, הורה היועץ המשפטי לממשלה למשטרה לפתוח בחקירה, בחשד שהמסמך שפורסם הוא מזויף, וזאת כדי לאתר את מי שזייף את המסמך. במקביל, הנחה היועץ המשפטי לממשלה את שר הביטחון להשהות את תהליך בחירת הרמטכ"ל הבא.

6. המשטרה פתחה בחקירה באמצעות היאחב"ל, ולאחר שלא נמצא ממצא נגד מי מהמועמדים לתפקיד הרמטכ"ל, חודש תהליך בחירת הרמטכ"ל. ממצאי החקירה הועברו לעיונו של היועץ המשפטי לממשלה אשר החליט לשקול הגשת כתב אישום נגד מר בועז הרפז בעבירה של זיוף מסמך ועבירות נלוות, ולשם כך להזמין לשימוע. ואכן, סנגוריו של מר בועז הרפז הוזמנו לשימוע ובעקבות השימוע הוחלט ביום 26.1.11 על הגשת כתב אישום.

ב-25.10.10 כתב מבקר המדינה דאז לשר הביטחון, עם העתקים לראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, לרמטכ"ל דאז, רא"ל (מיל') אשכנזי, ולמשיב, כי משרד מבקר המדינה אסף מידע על הנושאים הקשורים ל"פרשת הרפז" ולתהליכי בחירת הרמטכ"ל הבא, כדי לגבש דעה בנוגע לביקורת אפשרית, היקפה ותכולתה. מבקר המדינה דאז הוסיף, כי בעקבות המידע שנאסף ולאחר שהמשטרה העבירה את תיק החקירה לפרקליטות המדינה, החליט לפתוח בביקורת.

מש/1 העתק מכתבו של מבקר המדינה לשר הביטחון מיום 25.10.2010 מצורף ומסומן **מש/1**.

7. עם סיום החקירה המשטרתית, בשלהי שנת 2010, החליט הפרקליט הצבאי הראשי דאז, בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה, שביחס לאנשי הצבא בפרשה, לא נמצאו ראיות לביצוען של עבירות פליליות כלשהן. עם זאת, הוחלט להעביר את החומר בפרשה לידי מבקר המדינה, שכן מהחומר עלו היבטים מטרידים שנראו ראויים לבדיקת המבקר. באותה עת נקבע על ידי היועץ המשפטי כי הפרשה תיבחן שוב על ידו ועל ידי הפצ"ר לאחר סיום בדיקת המבקר. היועץ המשפטי לממשלה סבר אז שמכיוון שלא היה בממצאי החקירה המשטרתית, נכון לאותה עת, כדי לבסס חשד לביצוע עבירות פליליות ע"י גורמים נוספים מעבר להרפז, אין מניעה להעביר החומר למבקר המדינה, שכן ההיבטים הציבוריים של הפרשה עולים בחשיבותם על פרשיית זיוף המסמך כשלעצמה.

8. ואכן, מבקר המדינה החל בבדיקה יסודית של הפרשה על היבטיה השונים, אם כי לא בדק את החשד לזיוף המסמך, שכבר נבדק ע"י המשטרה. במארכ 2012 העביר מבקר המדינה למשיב וכן למבוקרים טיוטה של ממצאי הביקורת שערך. הטיוטה כללה ארבעה פרקים: (א) מסמך הרפז, הרקע להגעתו ללשכת הרמטכ"ל, הגעתו והטיפול בו עד לפרסומו בתקשורת ולאחר פרסומו; (ב) מערכת היחסים בין השר ברק לבין הרמטכ"ל אשכנזי, ובין לשכותיהם; (ג) תהליך בחירת רמטכ"ל ומינויו; (ד) ביטחון מבצעים, אבטחת מידע, וחשיפת מידע.

בעקבות הטיוטה, הובאו בפני המבקר תגובות מטעם המבוקרים ותגובה מאת מר בועז הרפז. אלי"מ ארז וינר, עוזר הרמטכ"ל לשעבר, ביקש לקבל לידיו, לצורך מתן תגובתו לטיוטה, את כלל החומר שאסף המבקר. בעקבות כך החל דין ודברים בין משרד המבקר לבאי-כוחו של וינר, שהתגלגל לעתירה באשר לשאלה אלו מסמכים יש להעביר לוינר. העתירה נדונה בבית משפט נכבד זה (בג"ץ 2759/12) והסתיימה בהסכמה. לאחרונה הגיש אלי"מ וינר עתירה נוספת (בג"ץ 65/13) בנוגע לממצאים בדו"ח המבקר.

9. ביום 2.5.12 שיגר מבקר המדינה מכתב ליועץ המשפטי לממשלה, ובו הביא את החשש למעשים פליליים "לידיעתו", לפי ס' 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (להלן – **חוק מבקר המדינה**).

במכתב סקר מבקר המדינה את התפתחות הבדיקה והחקירה בפרשה מנקודת מבטו, עד אותה עת. המבקר הזכיר את עמדותיהם של "שני מבוקרים מרכזיים" בפרשה – שר הביטחון ואלי"מ וינר – שביקשו שנושאים שונים בפרשה יועברו לעיון היועץ המשפטי לממשלה לפי ס' 14(ג) לחוק. שר הביטחון, בתגובתו לטיוטת דו"ח הביקורת, טען כי הטיוטה מעלה חשד לעבירות פליליות חמורות מצד קצינים בכירים, בראשם הרמטכ"ל לשעבר. אלי"מ וינר ביקש אף הוא להעביר נושאים מסוימים לחקירת המשטרה, "הן ביחס להיקף פועלו של מר בועז הרפז, טיבו ומקורותיו, והן ביחס ל"היעלמותו" של הקלטות מלשכת שר הביטחון". לדברי המבקר במכתבו, גם הרמטכ"ל לשעבר אשכנזי וגם מר בועז הרפז העלו בשיחותיהם עם אנשי משרד המבקר טענות שנדרש לבררן בכלים חקירתיים.

עוד הפנה המבקר במכתבו לתגובתו של מר בועז הרפז לטיוטת דו"ח הביקורת. לדברי המבקר, בתגובתו של הרפז כלולות טענות לאי-אמירת אמת, לכאורה, על ידי גורמים מסוימים, בהופיעם בפני המבקר, לסתירות לכאורה בגרסאותיהם, ולתיאום גרסאות לכאורה. לדברי המבקר, הרפז טען במסמך התגובה שלו, שהרמטכ"ל לשעבר ועוזרו ארז וינר, הפעילו אותו לאיסוף מידע. טענות אלה, לדברי המבקר, כמו טענות נוספות שהועלו בפרשה זו, ראויות לברור הולם, בכלי חקירה שאינם בידי משרד מבקר המדינה.

המבקר ציין כי הפרשה גרמה לסערה גדולה בציבור, ושלא היה די בהודעת המשטרה עם סיום החקירה כדי לשכך את הסערה.

המבקר סיכם מכתבו וקבע, בין היתר, כדלקמן:

"31. מכל האמור לעיל אני סבור כי כעת דין הליך הביקורת להיסוג מפני ההליך הפלילי. החלטתי להעביר לידיעתך בשלב זה את מכלול העניינים המעלים חשש למעשה פלילי, וזאת לפי סעיף 14(ג) לחוק. ...

התנהגות זו מעוררת, לכאורה, חשש לעבירה על עבירת הסל "התנהגות שאינה הולמת" לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (סעיף 130 לחוק), ועשויה אף להגיע לכדי חשש לעבירות פליליות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977,

ובהן עבירה של "הפרת אמונים" לפי סעיף 284 לחוק ועבירות "קשר למעשים אחרים" לפי סעיף 500 לחוק זה. כל אלה מצדיקים שקילת בדיקתם של כלל החששות הללו בכלים שמטבע הדברים אינם מצויים ברשותו של מבקר המדינה.

...
32. יודגש כי העניינים המעלים חשש למעשים פליליים או לעבירות משמעותיות הינם לכאוריים וחלה עליהם חזקת החפות המוקנית לכל אדם עד אשר תוכח אשמתו.
[ההדגשות הוספו].

הנה כי כן, המבקר החליט להעביר את העניין ליועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה הקובע כי במקרה שביקורת שערך העלתה חשש למעשה פלילי, יביא המבקר את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 6.5.12 השיב היועץ המשפטי לממשלה למכתבו של מבקר המדינה והזכיר, בין היתר, את ההבנה שהיתה בין היועץ המשפטי לממשלה לבין מבקר המדינה, כי לפני קבלת החלטות בדבר חקירה משטרתית החורגת משאלת זיוף המסמך יש למצות את עבודת הביקורת.

העתק מכתבו של מבקר המדינה ליועץ המשפטי לממשלה מיום 2.5.12 מצורף ומסומן מ/ש 2

מ/ש 2

העתק מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה למבקר המדינה מיום 6.5.12 מצורף ומסומן מ/ש 3

מ/ש 3

10. בעקבות שיגור מכתב המבקר נערכה בדיקה מעמיקה של הנושאים שהועלו על ידי המבקר על ידי גורמים בכירים בפרקליטות המדינה ועל ידי הפרקליט הצבאי הראשי. ממצאי הבדיקות והמלצות הגורמים שעסקו בסוגיות הועברו לידי היועץ המשפטי לממשלה לשם קבלת הכרעה.

11. ביום 1.11.12 כתב היועץ המשפטי לממשלה למבקר המדינה שהוא עדיין שוקל הנושא, ולכשיסתיים הטיפול יעודכן המבקר.

מ/ש 4 העתק מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה מיום 1.11.12 מצורף ומסומן מ/ש 4

12. ביני וביני, בחודש דצמבר 2012 המציא מבקר המדינה את הדו"ח בפרשה זו, ובחודש ינואר 2013 פורסם הדוח לציבור. דו"ח מבקר המדינה כולל התייחסות לארבעה נושאים עיקריים: מסמך הרפז ואיסוף המידע, היבטים במערכת היחסים בין השר ברק ובין הרמטכ"ל דאז רא"ל (מיל') אשכנזי, ובין לשכותיהם, תהליך בחירת הרמטכ"ל ומינויו, וסוגיות של ביטחון מידע.

13. היועץ המשפטי לממשלה, כמו גם יתר הגורמים הבכירים שעסקו בנושא, בחנו את כלל החומר אשר היה בפניהם, תוך מתן משקל נכבד לחשש שהעלה מבקר המדינה במסגרת מכתבו. בסופו של יום, לאחר בחינה של כל החומר, הודיע היועץ המשפטי לממשלה על החלטתו ביום 29.1.13. וכך נמסר בהודעת דובר משרד המשפטים על החלטת היועץ המשפטי לממשלה:

"היועץ המשפטי לממשלה – על דעת פרקליט המדינה והפצ"ר - החליט לפתוח בחקירה פלילית בחשד לביצוע עבירה פלילית צבאית של "התנהגות שאינה הולמת", בגין מעשים שבוצעו בלשכת הרמטכ"ל בקשר לפרשה המכונה "פרשת הרפז". במסגרת זו תבחן מעורבותם של הרמטכ"ל לשעבר, רב אלוף (מיל') גבי אשכנזי, ועוזרו, אלי"מ ארז וינר בפרשה.

מכיוון שהחשד הוא לביצוע עבירה על חוק השיפוט הצבאי, המשטרה הצבאית החוקרת היא שתבצע את החקירה. מובן מאליה, כי אם ממצאי החקירה שתנוהל, בהצטרפם לחומר הראיות שנאסף עד כה, יעלו חשד סביר לביצוע עבירות על חוק העונשין, על ידי מי מן המעורבים בפרשה, הנושא יובא בפני היועץ המשפטי ותתקבל ההחלטה המתאימה.

החקירה תלווה על ידי הפרקליטות הצבאית תוך עדכון היועץ המשפטי לממשלה ופרקליטות המדינה. להחלטה זו הגיע היועץ המשפטי לממשלה לאחר שקיים סדרה של התייעצויות בנדון עם פרקליט המדינה ובכירים נוספים במשרד המשפטים, בהן השתתפו גם הפצ"ר וקצינים נוספים מהפרקליטות הצבאית וכן ראש אח"מ וראש יחידת לה"ב של משטרת ישראל. ההחלטה התקבלה לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה עיין בחוות דעת שהוכנו בפרקליטות המדינה ובפרקליטות הצבאית, אשר נכתבו על יסוד חומר הראיות שנאסף בחקירה הפלילית שבוצעה החל מחודש אוגוסט 2010 על ידי משטרת ישראל, על יסוד דו"ח מבקר המדינה בפרשת הרפז שפורסם לפני כחודש ימים, ועל יסוד חומר הראיות הרב שנאסף על ידי מבקר המדינה.

ההחלטה התקבלה לאחר שהיועץ המשפטי שקל בכובד ראש את המלצת מבקר המדינה בנושא זה, אשר במכתבו ליועץ המשפטי לממשלה כתב כי חומר הראיות שנאסף על ידו

מעורר לכאורה חשש לעבירה של "התנהגות שאינה הולמת" לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו – 1955, והוסיף כי חשש זה "עשוי אף להגיע" לכדי חשש לעבירות פליליות לפי חוק העונשין, התשל"ז – 1977, ובהן אף העבירה של הפרת אמונים.

על בסיס החומר שנאסף ע"י מבקר המדינה, ושנבחן על ידי פרקליטות המדינה והפרקליטות הצבאית, סבר היועץ המשפטי כי המעשים שנאספו לגביהם ראיות אכן מעלים חשד סביר לעבירה פלילית צבאית של התנהגות שאינה הולמת. עם זאת סבר, כי הם אינם מגיעים, בשלב זה, כדי חשד סביר לעבירה "אזרחית" (היינו, עבירה על פי חוק העונשין) של "הפרת אמונים". המעשים המפורטים בדו"ח מבקר המדינה מצדיקים לכאורה ביקורת ציבורית נוקבת והפקת לקחים כדי למנוע הישנותם, אך כאמור, הם לא מעוררים, על יסוד החומר הקיים, חשד המאפשר, בשלב זה, טיפול במישור הפלילי "האזרחי" על ידי המשטרה. כאן המקום להדגיש, כי על אנשי צבא, חלה - בצד מערכת הנורמות הפלילית הרגילה - גם מערכת הנורמות הצבאית, אשר מרחיבה את המערכת הרגילה, בשל היותם אנשי צבא. לפיכך, במערכת הנורמות הצבאית נקבעה בין היתר גם עבירה פלילית צבאית של "התנהגות שאינה הולמת". הראיות שנאספו בפרשה זו מעלות כאמור חשד כי עבירה פלילית צבאית זו נעברה על ידי אנשי צבא המעורבים בפרשה. לפיכך החליט היועץ המשפטי, כאמור, לפתוח בחקירה בחשד לביצוע עבירה זו.

אשר להחלטה הסופית לגבי הגשת כתב אישום נגד בעו הרפז, בגין חלקו בפרשה זו, הרי שזו תעוכב בשלב זה עד להתקדמות החקירה.

עם תום החקירה יוחלט אם יש מקום להגשת כתב אישום נגד מי מהמעורבים. במסגרת זו תישקל השאלה מה המשמעות של פרישת המעורבים מן הצבא לעניין זה, וזאת כמובן נוכח ממצאי החקירה שיאספו.

יצוין, כי היועץ המשפטי שקל את האפשרות להסתפק בביקורת שביצע המבקר, שבסיומה פורסמו ממצאיו המפורטים, מסקנותיו והערותיו למבוקרים, ולא לפתוח

בחקירה פלילית צבאית. זאת מאחר שדו"ח המבקר כבר חשף את ההתנהלות הבעייתית שהתגלתה בפרשה זו, מה גם שהרמטכ"ל לשעבר פרש זה מכבר מצה"ל ואף עוזרו הודיע לאחרונה גם הוא על פרישתו הקרובה מצה"ל, בעקבות פרסום דו"ח המבקר והחלטת הרמטכ"ל לשקול את סיום שירותו בצה"ל.

עם זאת, בסופו של יום סבר היועץ המשפטי לממשלה כי האינטרס הציבורי מצדיק ומצריך את השלמת בירור הפרשה גם על דרך של חקירה פלילית צבאית, ועל כן החליט כאמור לעיל... "

מש/5 העתק החלטת היועץ המשפטי לממשלה כפי שפורסמה בהודעת דובר משרד המשפטים מצורף ומסומן **מש/5**.

נגד החלטה זו מופנות העתירות.

עמדת המשיבים

היעדר עילה להתערבות בשיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה

14. עמדת המשיבים היא כי החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה לפתוח בחקירה פלילית "צבאית" בחשד לביצוע עבירה פלילית צבאית של "התנהגות שאינה הולמת" בגין מעשים שבוצעו בלשכת הרמטכ"ל בקשר לפרשת הרפז, ולא לפתוח בחקירה פלילית "אזרחית", כגון חשד לביצוע עבירות אחרות – לעת הזו – הינה החלטה נכונה, סבירה ועניינית, הנובעת מניתוח מעמיק של החומר שעמד בפניו ואשר אין כל עילה לבטלה.

15. בבג"ץ 2644/94 **פרצ'יק ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מח (4) 341, 343 (1994) קבע בית משפט נכבד זה כדלקמן:

"הגשתו של אישום פלילי – וקיום חקירה פלילית המובילה אליו – הם עניין הנתון לשיקול דעת (כעין שיפוטי) של היועץ המשפטי לממשלה."
[ההדגשה הוספה].

16. בבג"ץ 3993/01 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם ב"נבו" 29.1.2002) נקבע, בין היתר, כדלקמן:

3". בין שאר תחומי פעולתו של היועץ המשפטי לממשלה, מופקד הוא על אכיפת החוק הפלילי ומוסמך להורות למשטרה על פתיחת חקירה פלילית... **משבאה פנייה ליועץ המשפטי לממשלה או לפרקליטת המדינה, בה מועלים נגד מאן שהוא חשדות בדבר ביצוע עבירה פלילית, עומדות בפניהם מספר דרכי פעולה, שאחת מהן הנוגעת לענייננו, היא עריכת בדיקה, על מנת להחליט אם להורות על פתיחת חקירה משטרתית אם לאו. מתן הוראה כזו, בדומה למתן הוראה על הגשת כתב אישום, הוא עניין שבשיקול דעת** (בג"ץ 2644/94 פרצ'יק ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מח(4) 341, 343). **שיקול הדעת הוא רחב ביותר וההתערבות השיפוטית בו היא מצומצמת ונעשית במקרים נדירים...**

6. ... יפים לענייננו דבריו של השופט ת' אור בבג"ץ 6271/96 לעיל, בע' 430: "...עדים אנו לאחרונה לגל גואה של עתירות המופנות לבית משפט זה על מנת שיתערב בשיקול דעתו ובהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה בשאלה אם יש מקום לפתוח בחקירה נגד פלוני או באם להעמידו לדין. חלקן עתירות של מי אשר סבור שהוגש או עומד להיות מוגש נגדו כתב אישום שלא כדין, וחלקן מכוונות נגד החלטה שלא להעמיד לדין את זולתו." האחרון [היועץ המשפטי לממשלה - ט.ש.כ.]. נדרש לא אחת, ולעיתים הייתי אומר שהוא מוטרד בכך, לנמק את עמדתו מבלי שהיתה מלכתחילה כל הצדקה להטיל דופי או ספק בשיקוליו ובהחלטותיו. יש, על כן, לחזור ולהדגיש, שהיועץ המשפטי לממשלה הוא הממונה על שיקולי ומדיניות התביעה הכללית, ולא ראוי שבכל מקרה שהחלטתו אינה נראית למאן שהוא יועמד בספק שיקול דעתו."

7. אשר על כן, דין העתירה להידחות."

[ההדגשות הוספו].

17. הלכה פסוקה היא כי לא בנקל יתערב בית משפט נכבד זה בשיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בנושאי חקירה והעמדה לדין פלילי.

בהקשר זה ראו דברי כבוד הנשיאה דאז ביניש בבג"ץ 5699/07 פלונית (א') ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח', פ"ד סב(3) 550, (2008) פסקה 11 לפסק הדין:

"בית-משפט זה אינו מעמיד עצמו במקום גורמי התביעה ואין הוא שוקל מה היה מחליט אילו הוא היה בעל הסמכות, משל היה "יועץ משפטי-על". בהתחשב בכל אלה, אין חולק כי העיקרון המנחה הינו כי התערבותו של בית-משפט זה בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה וגורמי הפרקליטות בנוגע לניהול חקירה ולהעמדה לדין פלילי... הינה מצומצמת ביותר. אף שעניינים אלה אינם חסינים מפני ביקורת שיפוטית, הלכה פסוקה היא כי התערבות בית-המשפט בהן הינה מצומצמת ושמורה לנסיבות מיוחדות כגון: שהחלטה נתקבלה בחוסר תום-לב; או שנתקבלה בנסיבות בהן החלטת היועץ המשפטי לממשלה לוקה במשגה היורד לשורש העניין, בסתירה ברורה לאינטרס הציבור או בעיוות מהותי אחר הדורש את תיקונו; או כאשר קיימת חריגה מהותית וברורה ממתחם שיקול-הדעת הסביר המסור בידי היועץ המשפטי לממשלה." (ההדגשה הוספה)

כן ראו בג"ץ 8749/06 עמותת 'אומץ' - אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברתי ומשפטי נ' היועץ המשפטי לממשלה, תק-על 2006(4), 4780, 4782 (2006), כדלקמן:

"הלכה היא, כי בית משפט זה יתערב בשיקול דעתן של רשויות אכיפת החוק בנושאי חקירה פלילית והעמדה לדין רק במקרים חריגים, בהם לוקה ההחלטה ב"עיוות מהותי" או ב"חוסר סבירות קיצוני" (ראו בג"צ 6009/94 שפרן נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד מח(5) 573, 582 (השופט - כתארו אז - אור); בג"צ 2873/03 לויט נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם) (השופטת פרוקצ'יה); בג"צ 11861/04 רה נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם) (השופט גיוראן))." [ההדגשה הוספה]

ובלשונו של כבוד השופט חשין (כתוארו אז) בבג"ץ 4550/94 אישה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מט(5) 859, 870-872 (1995):

"... אין אנו יושבים על כיסאם של המשיבים - משל ישבנו בערעור על פסק-דין של בית-משפט מחוזי - וממילא אין אנו אמורים להחליט כפי שהיינו מחליטים לו היינו אנו במעמדם של המשיבים. המשיבים הם בעלי הסמכות - בעלי הסמכות ובעלי האחריות - ואנו סמכותנו היא סמכות

של ביקורת, לאמור, אמורים לנו לבדוק ולדרוש אם פעלו המשיבים כדין בהחליטם את שהחליטו. ...

אלה הם המפתחות שיפתחו את שערי בית המשפט הגבוה לצדק ויביאו להתערבותו בהחלטות של רשויות התביעה - יועץ משפטי לממשלה או התביעה הצבאית - לעניין אי-פתיחתם של הליכים פליליים (או להחלטות בדומה להן): החלטה שנתקבלה שלא ביושר או שלא בתום-לב; החלטה שנתקבלה ממניעים נפסדים ולא טהורים; החלטה שנתקבלה בסתירה ברורה לאינטרס הציבור (בג"צ 156/56 שור נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח' [10], בעמ' 300-301); החלטה שנתקבלה בחוסר סבירות קיצוני או מהותי (במובנו הרחב); החלטה שהיא בלתי סבירה בעליל; החלטה שנתקבלה בעיוות מהותי; החלטה הנגועה במשגה היורד לשורשו של עניין. שערים אחדים מוליכים אליו אל הטרקלין, וכל אחד ממפתחות אלה (החופפים בחלקם אלה את אלה) אמור לפתוח אחד מאותם שערים. ואולם רק המחזיק בידו אחד מאותם מפתחות זכאי להתערבותו של בית המשפט הגבוה לצדק." [ההדגשות הוספו]

18. יודגש כי המקרה שלפנינו הוא מקרה מובהק בו אין מקום להתערבות בית המשפט בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה. הפסיקה שהובאה לעיל התייחסה להחלטות שלא לפתוח בהליכים פליליים כלל. בענייננו התקבלה החלטה לפתוח בהליכים פליליים – במסגרת חקירת מצ"ח. העתירות מופנות כנגד סוג החקירה – זהות הגורם החוקר וזהות הנחקרים, ולא כנגד החלטה שלא לפתוח בהליכים פליליים. כאשר מתחם התערבותו של בית המשפט בהחלטות שלא לפתוח בחקירה או לא להעמיד לדין הוא צר ביותר, קל וחומר שמתחם ההתערבות בשאלות בדבר אופי החקירה וזהות הגוף החוקר והנחקרים הוא צר עוד יותר.

19. כפי שהובהר לעיל, פרט לחשד לביצוע עבירת זיוף על ידי מר הרפז, היועץ המשפטי לממשלה הגיע למסקנה, במסגרת שיקול דעתו המקצועי, כי התשתית העובדתית שהונחה בפניו אינה מעוררת חשד סביר לביצוע עבירה של הפרת אמונים על ידי מי מהמעורבים בפרשה בצה"ל ובלשכת שר הביטחון, ובכלל זה הרמטכ"ל הקודם ושר הביטחון. יחד עם זאת, היועץ המשפטי לממשלה סבר כי החומרים מצביעים על חשדות לביצוע עבירה פלילית צבאית של התנהגות שאינה הולמת, ולפיכך הוא הורה, על דעת פרקליט המדינה והפרקליט הצבאי הראשי, לפתוח בחקירת מצ"ח. יובהר, כי מסכת העובדות המהווה בסיס לחקירה הינה המסכת העובדתית המלאה שבאה לידי ביטוי בדו"ח מבקר המדינה, וככל שיעלו מן החקירה חשדות לעבירות נוספות, יועבר הנושא להכרעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

20. בהקשר זה נזכיר, כי למתן הוראה על פתיחה בחקירה, ובוודאי כאשר הוראה זו ניתנת על ידי היועץ המשפטי לממשלה, יש משמעות מבחינת החשודים בפרשה. עובדה זו מחייבת אף היא את היועץ המשפטי לממשלה לשקול היטב אם יש עילה לפתיחה בחקירה, בטרם יורה למשטרה לעשות כן, תוך הפעלת סמכויותיה. וכך קבע בית משפט נכבד זה בבג"ץ 3993/01 הנ"ל:

"כאשר הפרקליטות מפעילה את שיקול דעתה לעניין עריכת בדיקה על מנת להחליט אם להורות על פתיחת חקירה משטרתית אם לאו, עשויה החלטתה להיות בעלת השלכות גורליות על הנילון ובעלת משמעות מיוחדת לציבור בכללותו. לפיכך, על בדיקה כזו להיערך ביסודיות ובאחריות, תוך איסוף כל חומר רלבנטי והתייחסות אליו. ...

הפרקליטות מעורבת בחקירות משטרתיות פליליות ולעיתים היא מלווה אותן והאחריות להחליט אם קיים חשד לביצוע עבירה ועל מי נופל חשד זה ולהורות על פתיחת חקירה בהתאם, רובצת עליה. ..."

21. כאמור, בענייננו היועץ המשפטי לממשלה החליט שלא לפתוח בחקירה כנגד גורמים במשרד הביטחון לרבות השר, וכי יש לפתוח בחקירת מצ"ח כנגד גורמים בצבא, וזאת לאור מכלול החומר שהובא בפניו. כפי שצוטט לעיל, גם מבקר המדינה, כאשר העביר חומר ליועץ המשפטי לממשלה, כתב במכתבו מיום 2.5.12 (מש/2 לעיל), בין היתר, כי:

"... התנהגות זו מעוררת, לכאורה, חשש לעבירה על עבירת הסל "התנהגות שאינה הולמת" לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (סעיף 130 לחוק), ועשויה אף להגיע לכדי חשש לעבירות פליליות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977, ובהן עבירה של "הפרת אמונים" לפי סעיף 284 לחוק ועבירות "קשר למעשים אחרים" לפי סעיף 500 לחוק זה." [ההדגשות הוספו].

בנסיבות אלה, ובהתאם לשיקול דעתו המקצועי, הורה היועץ המשפטי לממשלה על חקירת מצ"ח כאמור לעיל.

22. עמדת המשיבים היא כי ממכלול השיקולים והממצאים שהובאו בפני היועץ המשפטי לממשלה נובע כי החלטה זו הינה נכונה, סבירה ומידתית בנסיבות העניין. העותרים לא הצביעו בעתירותיהם על כל עילה להתערבות בהחלטתו האמורה של היועץ המשפטי לממשלה, ולפיכך אין כל מקום להתערבות בית המשפט הנכבד בהחלטה.

משמעותה של החלטת היועץ המשפטי לממשלה בדבר פתיחה בחקירת מצ"ח

23. העותרים מציגים את החלטת היועץ המשפטי לממשלה בדבר פתיחה בחקירה על ידי מצ"ח כהחלטה מינורית ביותר, שמטילה את החקירה על מצ"ח (שלטענתם, סמכויותיה מוגבלות), בגזרה חלקית בלבד וכ"התחמקות" מחקירה ממשית המתחייבת לטעמם מחומרת הממצאים בדו"ח מבקר המדינה ומהשלכותיהם הציבוריות.
24. אולם, הצגה זאת של ההחלטה הינה הצגה מוטעית ומטעה אשר אינה משקפת את המצב לאשורו. בניגוד לאופן בו מוצגת ההחלטה על ידי העותרים, החלטת היועץ המשפטי לממשלה תוביל לחקירה משמעותית ביותר של מלוא המסכת העובדתית שעומדת בבסיס הפרשה (דו"ח מבקר המדינה וחלק ניכר מהחומרים שעמדו בפני מבקר המדינה). כן תאפשר ההחלטה הרחבת החקירה, ככל שחקירת מצ"ח תצביע על עובדות שישנו את התמונה העובדתית שעמדה בפני היועץ המשפטי לממשלה, ויצביעו על חשד לביצוען של עבירות נוספות.
25. היועץ המשפטי לממשלה קבע מפורשות כי מדובר ב"חקירה פלילית בחשד לביצוע עבירה פלילית...". מכיוון שעל פי החשד בוצעה העבירה, לכאורה, על-ידי אנשי צבא (תוך מעורבות נוספים), בין כתליהן של לשכות במשרדי הצבא ותוך שימוש במשאבים צבאיים – הרי שהאכסניה המתאימה לניהול חקירה בגין החשד האמור הינה זו של המשטרה הצבאית החוקרת.
26. אכן, החקירה נפתחה כלפי חשודים מסוימים, בגין חשדות לביצוע עבירה צבאית של התנהגות שאינה הולמת. החלטה זאת התקבלה לאור בחינתו של החומר שעמד בפני היועץ המשפטי לממשלה. אולם, כטבעה של חקירה, מדובר בכזו שאופייה דינמי, אשר מימדיה עשויים להתרחב בהתאם לממצאיה, כפי שאף עולה מהחלטת היועץ המשפטי לממשלה:
- "מובן מאליו, כי אם ממצאי החקירה שתנוהל, בהצטרפם לחומר הראיות שנאסף עד כה, יעלו חשד סביר לביצוע עבירות על חוק העונשין, על ידי מי מן המעורבים בפרשה, הנושא יובא בפני היועץ המשפטי ותתקבל החלטה מתאימה".
27. לפיכך, מדובר במצב שאינו דומה כלל ועיקר לתרחיש לפיו הוחלט שלא לפתוח בחקירה כלל. בענייננו קיימת חקירה תלויה ועומדת בחשד לעבירה פלילית בהתאם לחוק השיפוט הצבאי, הסמכויות למימושה מלאות, והיקפה עשוי להתרחב עוד יותר על-פי ממצאיה.
28. גם באשר לסמכויות מצ"ח מציגים העותרים תמונה מוטעית. בניגוד לנטען בעתירה כאילו מצ"ח הוא גוף חקירה בעל סמכויות מוגבלות לחיילים בלבד, המצב המשפטי שונה לחלוטין.

29. ככלל, מעוגנות סמכויותיו של השוטר הצבאי בהוראותיו של החש"ץ. ראו למשל בין היתר, בחלק ה' לחוק, סעיפים 227, 227א, 245, 1א245, 246, ו-247. סעיפים אלה מקנים לשוטר הצבאי סמכויות של מעצר ושל חיפוש. בנוסף, מחזיק השוטר הצבאי גם בסמכויות של קצין בודק. אלה מעוגנות בסעיפים 251-276 וכן בפקודות הצבא. בין כלל הסמכויות האמורות, קובע סעיף 256 לחש"ץ, שכותרתו "סמכויות קצין בודק", בסעיף קטן (א), כדלקמן:

"קצין בודק רשאי לגבות עדות **מכל אדם** שעדותו עשויה, לפי דעתו, לסייע לבירור העובדות והנסיבות של המעשה המהווה את העבירה הנבדקת, והוא רשאי לחקור את העד ולרשום את דבריו" [ההדגשה הוספה].

30. משמעות הדברים היא כי סמכויותיו של חוקר מצ"ח אינן מוגבלות לגביית עדויותיהם של אנשי צבא בלבד, אלא שיקול דעתו רחב ובסמכותו לגבות עדות **מכל אדם**, על-פי שיקול דעתו בדבר התועלת אשר תצמח מכך לחקירה.

31. סעיף 266 לחש"ץ שכותרתו "הזהרת חשוד" קובע כדלקמן:

"לא יגבה קצין בודק עדותו של **אדם** שהוא סבור, כי יש מקום להאשים אותו בעבירה, ולא יקבל ממנו אמרה אלא לאחר שהזהירו, בשפה שהחשוד שומע ובמלים פשוטות, ולאחר שראה שהאזהרה הובנה על ידיו" [ההדגשה הוספה].

מן הסעיף האמור עולה כי לא רק שבסמכותו של חוקר מצ"ח להזהיר אדם המצוי תחת חקירה, אף אם הנחקר הינו אזרח, אלא **שמחובתו להזהירו** אם "יש מקום להאשים אותו בעבירה". ודוק: החובה אינה תוחמת את טיב העבירה לעבירות של בית דין צבאי בלבד; אף אם חוקר מצ"ח חוקר אזרח ועולה מן החקירה חשד לעבירה פלילית 'אזרחית' – גם אז יהיה מחובתו של חוקר מצ"ח להזהיר את הנחקר, כי הלה עלול לעמוד לדין בבית משפט אזרחי.

32. הנה כי כן, חוקר מצ"ח המנהל חקירה אינו מוגבל בכלי החקירה העומדים לרשותו ודין חקירתו כדין חקירה משטרתית לכל דבר ועניין.

כך, למשל, סעיף 246 לחש"ץ קובע כי "שופט בית משפט שלום הנותן פקודת חיפוש רשאי לערכה על שמו של שוטר צבאי או של שוטרים צבאיים, אם הוא סבור שהפקודה נחוצה לצורך הליך כל שהוא לפי חוק זה". ככלל, בכוחו של חוקר מצ"ח לבצע את כלל פעולות החקירה המבוצעות בשגרה על-ידי משטרת ישראל, ואין ממש בטענה לפיה חקירת מצ"ח מצומצמת ומוגבלת מבחינת סמכויותיה. משמעות הדברים היא כי חוקרי מצ"ח מוסמכים לנהל חקירה מלאה, לחקור את כל הגורמים הרלוונטיים לחקירה – ולהגיע למסקנות על סמך מלוא החומר הרלוונטי.

33. באשר לטענות העותרים על שחרור אלי"מ וינר מצה"ל ועל השלכות הדבר על האפשרות להעמידו לדין, כמו גם בכל הנוגע לתקופת ההתיישנות של העבירה של התנהגות שאינה הולמת, יובהר כי כל חקירה, ובוודאי החקירה דנן, לאור טיבה ורגישותה, צריכה להתנהל באופן אינטנסיבי ואפקטיבי. יחד עם זאת, אין בעובדה שקיימת מגבלת זמן בכדי להשליך על ההחלטה המהותית של היועץ המשפט לממשלה, שצריכה להתקבל בהתאם לחומר המונח בפניו ועל פי שיקול דעתו המקצועי.

סיכום של דברים

34. מן האמור לעיל עולה כי לא עלה בידי העותרים להצביע על כל עילה להתערבותו של בית משפט נכבד זה בהחלטתו של היועץ המשפטי לממשלה, על דעת פרקליט המדינה והפצ"ר, בדבר פתיחה בחקירת מצ"ח כפי שפורט לעיל.

לאחר שהחומר בכללותו נבחן על ידי גורמים בכירים בפרקליטות ועל ידי היועץ המשפטי לממשלה, התקבלה החלטה מושכלת ונכונה, ואין כל עילה להתערב בה.

הלכה פסוקה היא כי לא בנקל יתערב בית משפט נכבד זה בשיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בנושאי חקירה והעמדה לדין פלילי, אלא אך במקרים חריגים וקיצוניים. וכאשר מתחם התערבותו של בית המשפט בהחלטות שלא לפתוח בחקירה או לא להעמיד לדין הוא צר ביותר, קל וחומר שמתחם ההתערבות בשאלות בדבר אופי החקירה וזוהות הגוף החוקר והנחקרים הוא צר עוד יותר. וכלשון פסק הדין בעניין אישה כפי שצוטט לעיל, העותרים אינם מחזיקים בידם אף אחד מן המפתחות שיפתחו את שערי בית המשפט הגבוה לצדק, ויביאו להתערבותו בהחלטות של רשויות התביעה.

35. אשר על כן יטענו המשיבים כי דין העתירה להדחות, תוך חיוב העותרות בהוצאות.

היום, י' ניסן תשע"ג

21 מרץ 2013

מיכל מיכלין-פרידלנדר, עו"ד
סגנית בכירה בפרקליטות המדינה

דנה בריסקמן, עו"ד
סגנית מנהלת מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

תוכן עניינים נספחים

עמוד ראשון	שם הנספח	נספח
עמוד 1	העתק מכתבו של מבקר המדינה לשר הביטחון מיום 25.10.2010	מ/ש 1
עמוד 4	העתק מכתבו של מבקר המדינה ליועץ המשפטי לממשלה מיום 2.5.12	מ/ש 2
עמוד 16	העתק מכתב היועץ המשפטי לממשלה מיום 6.5.12	מ/ש 3
עמוד 21	העתק מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה מיום 1.11.12	מ/ש 4
עמוד 23	העתק החלטת היועץ המשפטי לממשלה כפי שפורסמה בהודעת דובר משרד המשפטים	מ/ש 5

מש/1

העתק מכתבו של מבקר המדינה

לשר הביטחון מיום 25.10.2010

מדינת ישראל

מיכה לינדנשטראוס
מבקר המדינה
ונציב חלונות הציבור

י"ז בחשוון התשע"א
25 באוקטובר 2010

לכבוד
כבי שר הביטחון - השר אהוד ברק

נכבדי,

קיבלתי את מכתבך בנושא "בדיקת פרשת מסמך הרפז" מיום 24.10.10. לפנייתך הטלפונית, שקדמה למכתבך, השבתך כי אנו שוקלים בכובד ראש את צעדינו להמשיך בעקבות המידע שאספנו והגיע אלינו עד כה.

כידוע, חוק יסוד מבקר המדינה סעיף 2(ב) מסמיק את מבקר המדינה לבחון את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחיסכון של הגופים המבוקרים וכל עניין אחר שיראה בו צורך. בשל חשיבות הנושא ובהתאם לרוח החוק ותפקיד משרד המבקר, אוסף משרדי מזה שבועות רבים מידע באשר למכלול הנושאים הקשורים ל"פרשת הרפז" ותהליכי בחירת הרמטכ"ל, כל זאת כדי לגבש דעתנו באשר לביקורת אפשרית, היקפה ותכולתה.

אני מבקש להודיעך, כי בעקבות המידע שנאסף ולאחר שהמשטרה העבירה את תיק החקירה לפרקליטות החלטתי כי נפתח בביקורת, אשר בשלב זה תעסוק בנושאים הבאים:

- א. מכלול פעילויותיו ועיסוקיו של סא"ל (מיל') הרפז במערכת הביטחון בתחומים השונים כגון: סחר ורכש, קשרי גומלין עם גורמים שונים במערכת הביטחון ומשמעויותיהם וכל נושא אחר בהקשר זה.
- ב. מכלול הפעולות במערכת הביטחון הקשורות לעיסוק ב"מסמך הרפז", לרבות ונהליכי בחירת הרמטכ"ל בהקשר זה, למעט הנושאים שהיו או הינם בחקירה פלילית או בתהליכים משפטיים.
- ג. אפשר, כי בתהליך הביקורת יעלו נושאים נוספים אליהם נרחיב במידת הצורך.

משרד מבקר המדינה

אדגיש, כי חיוני שלמבקר המדינה תהיה בלעדיות בתחומי הבדיקה שלו כדי שהבדיקה לא תופרע על ידי בדיקות אחרות.

אני מצפה לשיתוף פעולה מלא מכלל המבוקרים וראוי שתצא הנחיה לכל גורמי מערכת הביטחון לשיתוף פעולה מלא עם הביקורת, על מנת למנוע כל עיכוב או שיבוש בתהליכי הביקורת, על פי חוק מבקר המדינה.

את הביקורת ירכזו מטעמי אלוף (מיל') יעקב אור, מנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון.

בימים הקרובים אזמין אלי לשיחה בנושא מכתבי זה, את שר הביטחון ואת הרמטכ"ל.

בברכה,

14

מיכה לינדנשטראוס

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

העתק: ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו

ראש המטה הכללי, רב-אלוף גבי אשכנזי

היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד יהודה ויינשטיין

מנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון, אלוף (מיל') יעקב (מנדי) אור

מש/2

העתק מכתבו של מבקר המדינה
ליועץ המשפטי לממשלה מיום

2.5.12

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

מיכה לינדנשטראוס
מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

מיועד המשפטים
לשכת היועץ המשפטי לממשלה
דואר נכנס
03-05-2012
מסמך מס' 24085
תיק 823
ח.ת. 12-01-3540

י' באייר התשע"ב
2 במאי 2012

לכבוד
מר יהודה וינשטיין
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29
ירושלים

נכבדי,

הנדון: "פרשת הרפז" - חשש למעשה פלילי - החלטה על הבאה לידיעת היועץ המשפטי לממשלה בהתאם לסעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]

1. באוקטובר 2010 הודיע מבקר המדינה, כי החליט לפתוח בבדיקה של מספר נושאים הקשורים ל"פרשת הרפז". החלטה זו באה לאחר שבחטיבת הביקורת של מערכת הביטחון במשרד מבקר המדינה החל להצטבר, במשך כמה חודשים קודם לכן, ובעקבות פרסומים בתקשורת, מידע מדאיג שנוגע להיבטים נורמטיביים בעלי משמעות ערכית ממדרגה ראשונה לחוסנו של צה"ל ולתקינות דרכי ההתנהלות של בעלי תפקידים בלשכת שר הביטחון, לשכת הרמטכ"ל דאז ואחרים. טרם ההחלטה הנ"ל הונחה בפני מבקר המדינה גם בקשת שר הביטחון לברר את הדברים באורח יסודי. אף הרמטכ"ל דאז, רא"ל (מיל') גבי אשכנזי, בירך בהמשך על קיום הבדיקה. משנתקבלה ההחלטה על בדיקת הנושא, קבע מבקר המדינה את נושאי הנחה בהתאם את מנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון לקבוע את התכנים הפרטניים ואת סדרי העדיפות הנגזרים מכך. בתום בדיקה מאומצת ונרחבת סיים משרד מבקר המדינה את השלמת הכנתה של טיוטת דוח הביקורת בנושא זה, וביום 4.3.12 העביר עותקים ממנה לקבלת תגובתם של הגורמים השונים.

2. כידוע, פרשה זו שזורה בהקשרים פליליים, לכאורה, כבר מתחילתה. למלאכת הביקורת בפרשה זו קדמה חקירה פלילית במשטרת ישראל בשאלת זיוף המסמך המכונה "מסמך הרפז". חומר החקירה המשטרית הועמד בעיקרו לרשות צוות הביקורת על מנת שיוכל לשמש לעזר בקביעת הממצאים. ביקורת המדינה החלה, אפוא, בבדיקת הפרשה, כאשר חלק מן ההיבטים הפליליים שלה - כפי שהוגדרו על ידי המשטרה והפרקליטות והתמקדו אך ורק בשאלת זיוף המסמך - נחקר עד לאותו שלב על ידי משטרת ישראל. ההבנה באותה עת הייתה, כי נוכח האינטרס הציבורי הכרוך בהליך הפלילי מחד גיסא ובביקורת המדינה מאידך גיסא, ימוצה בשלב ההוא הכו הפלילי בנושא זיוף המסמך בלבד, ואילו שאר

ההיבטים הפליליים, ככל שיעלו, ייבדקו רק לאחר השלמת תהליך הביקורת. בדרך זו, כך נראו הדברים אז, ניתן יהיה תחילה לבדוק וללבן באמצעות ביקורת המדינה את ההיבטים המערכתיים והניהוליים השונים של הפרשה ולהביא לתיקון בהקדם את כל הטעון והחיוני לתיקון, במערכת הביטחון ובצה"ל, ובהמשך, ככל שיעלה הצורך, ייבחנו היבטים פליליים, אם יהיו כאלה. כבר באותה עת לא נעלמה מן העין העובדה שנוכח ההחלטה להתמקד בשאלת זיוף המסמך, ובשאלה זו בלבד, לא הביאה חקירת המשטרה לפענוח מלא של כל השאלות הנוספות שעמדו בחלל האוויר, כמו למשל השאלה, האם בעז הרפו פעל לבדו או שהיו מעורבים נוספים. שאלות אלה נותרו פתוחות. משרד מבקר המדינה פעל על פי מסקנות ממצאי החקירה הפלילית כפי שנמסרו לו כעובדה נתונה, אף שהשאלות שנותרו פתוחות לא הקלו על עבודת הביקורת.

3. בדיקת משרד מבקר המדינה התמשכה נוכח מורכבותה, רגישות הנושאים בה עסקה וריבוי העניינים שהיה עליה לברר. נעשתה עבודה מקצועית, יסודית ומעמיקה, תוך הקשבה בלב פתוח ונפש חפצה לכל המעורבים. בסופו של דבר התמקדה טיוטת דוח הביקורת בארבעה פרקים: המסמך - הרקע להגעתו ללשכת הרמטכ"ל והטיפול בו עד לפרסומו בתקשורת ולאחר מכן; מערכת היחסים בין השר ברק ולשכתו לבין הרמטכ"ל דאז ולשכתו; תהליך בחירת הרמטכ"ל ומינויו; וביטחון מבצעים, אבטחת מידע וחשיפת מידע. מובן שהממצאים שנקבעו בטיוטת הדוח הינם לכאוריים וסופיותם תלויה בתגובות הגורמים המבוקרים ובקביעות של מבקר המדינה לגביהם. כמו כן, יודגש, כי בכל הנוגע להיבטים פליליים כלפי מי מהמבוקרים, עומדת לכל אחד מהם חזקת החפות עד שלא תוכח אשמתו בהליך שיפוט כמקובל בשיטה המשפטית הנוהגת בישראל. משרד מבקר המדינה סמך את ממצאיו על מסמכים שהועמדו לרשותו, על שיחות עם גורמים הנוגעים בדבר, וכן על תוכן שיחות טלפון שהתנהלו מלשכת הרמטכ"ל ואליה.

4. עם בדיקת ההקלטות של שיחות טלפון בלשכת הרמטכ"ל ועמידה על משמעות הדברים, לרבות ההיבטים הפליליים, הובאו, כבר בראשית נובמבר 2011, עיקרי הדברים לרבות מידע על עצם קיומן של הקלטות אלה ותוכן של חלק מהן לידיעת נציגי היועץ המשפטי לממשלה. באותו שלב המשיכה עבודת הביקורת להתנהל לאור ההבנה לפיה תינתן עדיפות למיצוי הביקורת תחילה על פני מיצוי ההיבטים הפליליים.

5. בהתאמה, הוכנה, כאמור, טיוטת דוח ביקורת הכוללת את כל היבטי הפרשה הנזכרים והופצה, כמקובל, ביום 4.3.12 לתגובות המבוקרים. יש לציין, כי לאורך עבודת הביקורת עדכן משרד מבקר המדינה, על פי ההתפתחויות, גורמים שונים מטעם היועץ המשפטי לממשלה באשר לממצאים שעלו ובאשר לצרכי הביקורת. בסמוך לפני הפצת טיוטת הדוח התקיימה פגישה בין מבקר המדינה ומנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון במשרדו לבין היועץ המשפטי לממשלה, שבה נמסרו ליועץ המשפטי לממשלה עיקרי הממצאים וכן עדכון בנושאים המרכזיים העולים מן הדוח. בשלב זה, לאחר משלוח טיוטת הדוח, הועמד לרשות המבוקרים חומר שנאסף על ידי הביקורת (כולל, על דעת אנשי הפרקליטות, חומר שמקורו בחקירה המשטרתית הני"ל) ואשר שימש לכתיבת הטיוטה, על מנת לאפשר להם למצות את זכות הטיעון ולהשיב לביקורת טרם גיבוש הנוסח הסופי.

6. מבחינת משרד מבקר המדינה נעשו מאמצים יוצאים מגדר הרגיל לסיים את הכנת דוח הביקורת בהקדם האפשרי. הוקדשו לכך מאמצים רבים בזמן ובכוח אדם, בהתחשב בהיקף החומר ובמורכבותו. זאת, נוכח האינטרסים הציבוריים המשמעותיים הכרוכים בפרשה זו בכלל, ומשהתברר כי עקב פרשה זו מושפע גם סבב מינויים של קצינים בכירים באמ"ן ובמטכ"ל, נוכח המתנה להכרעות בעניינם של קצינים בכירים המעורבים בצורה כזו או אחרת בפרשה, בפרט.
7. כאמור, הכוונה הבסיסית הייתה למצות בהקדם האפשרי את הליך הביקורת, ולאחריו להעביר את העניינים הנדרשים למסלול הפלילי, ככל שיימצא לכך מקום. ברם, מאז הפצת הטיוטה חלו התפתחויות שהביאו את משרד מבקר המדינה לכלל מסקנה, כי אין מנוס מהעברת תיק הביקורת הכולל חששות למעשים פליליים אותם העלתה הביקורת לידיעת היועץ המשפטי לממשלה ללא דיחוי ועוד קודם לגיבוש הדוח במתכונתו הסופית, וזאת על מנת שיבחן את הצורך להורות על פתיחה בחקירה פלילית במספר נושאים העולים מן החומר; זאת בהתאם לסעיף 14(ג) הנזכר לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב), על פיו "העלתה הביקורת חשש למעשה פלילי, יביא המבקר את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה; ורשאי הוא לעשות כן אם העלתה הביקורת חשש שנעברה עבירה משמעותית על פי כל דין". להלן, יפורטו עיקרי השיקולים שהביאו את מבקר המדינה לידי מסקנה זו.
8. עם סיום הכנת טיוטת דוח הביקורת העמיד משרד מבקר המדינה, כמקובל, לרשות כל אחד מהמבוקרים את כל החומר הרלוונטי לאותו מבוקר, ששימש לכתיבת טיוטת הדוח. זאת, בהתאם להלכה הפסוקה ולנהוג במשרד מבקר המדינה ובהתחשב באופי הביקורת ובמהותה וכן בשיקולי יעילות הביקורת.
9. בטרם העבירו את תגובתם לטיוטת הדוח, פנו חלק מן המבוקרים ובאי כוחם אל משרד מבקר המדינה בבקשה לקבל חומר נוסף רב מאד, ולמעשה את כלל החומר שנאסף במהלך הביקורת, משל היה מדובר בנאשמים ובחקירה פלילית. רוב המבוקרים קיבלו את החומר שהועמד לרשותם והשיבו לטיוטת דוח ביקורת במועד שנקבע. שר הביטחון, מר אהוד ברק, וראש מטהו, מר יוני קורן, הגיבו בהרחבה על טיוטת דוח הביקורת כבר לפני כשבועיים, ביום 17.4.12. בעז הרפו מסר את תגובתו לטיוטת הדוח ביום 1.5.12. הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (במיל) גבי אשכנזי, ועוזרו לשעבר, אל"ם ארז וינר, טרם הגיבו.
10. עם מספר מבוקרים מרכזיים התקיים, עובר להוצאת מכתב זה, דין ודברים בעניין האמור, כאשר אל"ם ארז וינר אף עתר, כידוע, לבג"צ בעניין זה (בג"צ 2759/12 אל"ם וינר נ' מבקר המדינה) והעתירה תלויה ועומדת בנוסף לכך, פנו גם מבוקרים מרכזיים אחרים למבקר המדינה בבקשה לקבלת חומר רב נוסף, כשהלקם מבקש להסתמך גם על פנייתו ועתירתו של אל"ם וינר עצמו. יוטעם, כי החומר שכבר נמסר די בו כדי להבטיח את זכות העיון והטיעון בהתאם להלכה הפסוקה, כללי הצדק הטבעי, והמקובל במשרד מבקר המדינה.
11. כאמור, אין אנו עוסקים במסגרת ביקורת המדינה בנאשמים ובחקירה פלילית. על נאשם חל חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב). התשמ"ב-1982, העוסק בעיון בחומר חקירה לאחר הגשת כתב אישום בפשע או בעוון. שאז רשאים הנאשם וסגנוו לעיון בכל זמן סביר בחומר

החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או נרשם בידי הרשות החוקרת והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו. ברם, עסקינן בביקורת ולא בכתבי אישום פליליים - כאשר על פי החוק, דוחות, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או הכין המבקר במילוי תפקידו של המבקר לא ישמשו כראייה בהליך פלילי או משמעותי חוץ ממשפט פלילי בשל מסירת עדות בשבועה או בהן צדק שהוגשה מכוח הסמכויות האמורות בס' 26 לחוק (סמכויות של ועדת חקירה) - כאמור בסעיף 30(א) לחוק מבקר המדינה התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

12. נקודה הראויה להדגשה מיוחדת היא, כי מבוקרים שונים פנו אל מבקר המדינה - כל אחד מנימוקיו הוא - בבקשה להעברת חומר הביקורת אל היועץ המשפטי לממשלה לצורך קיום חקירה פלילית בפרשה. שר הביטחון בתגובתו הכתובה לטיוטת הדוח, ואלי"ם וינר במסגרת ההתכתבות עם באי-כוחו, העלו - כל אחד מנקודת ראותו - את הטענה בדבר חשש לעבירות פליליות שנגעברו לדעתם, כפי שעולים הדברים מתוך טיוטת הדוח ומתוך חומר ביקורת שהועבר אליהם.

13. במהלך הכנת המענה לעתירה ובמגמה לייתר את הדיון בעניינה, נפגש מבקר המדינה עם באי-כוחו של אלי"ם וינר ועם אלי"ם וינר עצמו. אלי"ם וינר מיוצג על ידי הסגור הצבאי הראשי ובאי-כוח נוספים מטעמו. מדברי אלי"ם וינר ובאי-כוחו בפני מבקר המדינה וצוותו משתמעת גישה לפיה שומה עליהם להתגונן כבר עתה בפני כל התפתחות אפשרית של הביקורת, לרבות התפתחויות אפשריות בפן הפלילי, להבדיל מתגובה גרידא לטיוטת הדוח. מן הדברים עולה, כי באי-כוחו של אלי"ם וינר, לגישתם, רוצים להחיל בפרשה זו על הביקורת, שנערכת על פי כללי המשפט המנהלי, את מלוא ההסדרים החלים על נאשם על פי כללי סדר הדין הפלילי. משתמע, כי לגישת אלי"ם וינר ובאי-כוחו זהו החשש הפוטנציאלי בפניו הוא עומד וממנו צריכה להיגזר זכות העיון שלו בחומר שנאסף על ידי ביקורת המדינה. עמדה זו מנוגדת למקובל בעבודת ביקורת המדינה במשך השנים ואינה תואמת את עמדת הפסיקה של בית המשפט העליון, ואף איננה מעשית וישימה מבחינת התכליתיות של ביקורת המדינה.

14. משרד מבקר המדינה ערך ניסיון כן להגיע להבנות עם אלי"ם וינר ובאי-כוחו באשר להעברת חומר נוסף לעיונו, אולם ניסיון זה לא עלה יפה נוכח עמידתם של אלי"ם וינר ובאי-כוחו על מסירת כל החומר שנאסף במהלך הביקורת, וזאת עד כדי פגיעה בהליך הביקורת ובאפשרות לקיים הליך פלילי ראוי בעתיד, במידה ויוחלט על כך.

15. בד בבד, התברר לאחרונה, כי הפרקליט הצבאי הראשי (להלן - הפצ"ר) פנה ללשכת היועץ המשפטי לממשלה וביקש לקבל את כל החומר שנאסף על ידי הביקורת וזאת לצורך מילוי תפקידו, על מנת לשקול את הצעדים הנדרשים בעקבות כוונתו משרד מבקר המדינה. משמע, לבחון האם יש מקום לנקוט בצעדים פליליים, משמעותיים או פיקודיים כנגד קציני צה"ל המעורבים בפרשה. משרד מבקר המדינה נתבקש על ידי היועץ המשפטי לממשלה, שהגיע למסקנה, כי החומר אכן דרוש לפצ"ר לצורך מילוי תפקידו. להעביר את החומר כמבוקש (ראה מכתב העוזרת ליועץ המשפטי לממשלה מ-19.4.12). מדברים אלה נובע, כי הפצ"ר מבקש לבחון אם יש מקום לנקוט בצעדים פליליים, משמעותיים או פיקודיים כנגד קציני צה"ל המעורבים בפרשה.

16. אף במהלך העבודה על הכנת תשובה לעתירה בבג"צ 2759/12 נתחדדה עוד יותר השאלה בדבר זכות העיון של העותר, והאם היא צריכה להיגזר, בין השאר, מהליך פלילי פוטנציאלי ולא רק מהליך הביקורת. גישה מרחיבה זו, שמשרד מבקר המדינה אינו מסכים עמה, אם תתקבל, עשויה להביא בנסיבות העניין ובהתחשב באופי החומר שנאסף, לפגיעה של ממש בביקורת המדינה ולחשיפת מסמכים רגישים וחסויים העלולים לפגוע באינטרסים מוגנים ובהם ביטחון המדינה, פרטיותם של אחרים ובתכלית הביקורת. גישה זו אף עלולה להביא להתארכות רבה מאד של תהליך הביקורת, עד כדי פגיעה ביעילותה ובתרומתה לפתרון מהיר של פרשה זו.
17. בהקשר זה, לא למותר לציין, כי בבג"צ 4914/94 יעקב טרנו נ' מבקרת המדינה ואח', פ"ד מט(נ3)771, נקבע, כי "ניתן לטעון כי אם מדובר בקביעה המתייחסת לעבירה פלילית או משמעותית של נושא המשרה, ממילא יזכה עניינו של הנפגע להתייחסות נוספת, מקיפה, במסגרת הליכים חקירתיים או שיפוטיים, שיפתחו לאחר מכן בעקבות קביעתו של מבקר המדינה. על פי טענה זו אין מקום להעניק את הערובה הדיונית המקובלת בהליך שיפוטי כבר בעת ההליך שמקיים מבקר המדינה, כשהענקתה תכביד על המבקר למלא את תפקידיו". בנסיבות העניין שנדון שם לא נקבעה עמדה בסוגיה זו בהיקפה הרחב, והדבר נותר בגדר "צריך עיון".
18. בין כך ובין כך, בנסיבות העניין וככל שההיבט הפלילי מקבל עתה דגש וקיום הליכים פליליים בעקבות ממצאי הביקורת הופך לאפשרות ממשית, מתחייב כעת שינוי סדר הדברים ומיצוי הפן הפלילי תחילה.
19. יתר על כן, העברתם הנרחבת של חומרי הביקורת לידי המבוקרים השונים שכבר פנו למבקר המדינה, כמצוין לעיל, עלולה לשבש משמעותית את האפשרות לקיים הליכים פליליים תקינים כנדרש, במידה ויוחלט על כך בעתיד, על מנת למצות את הטיפול בהיבטים אלה של הפרשה. יש להדגיש, כי חלק מן המבוקרים שעשויים לקבל חומר זה עלולים להיות גם מושאים פוטנציאליים של חקירות פליליות, אם תתקיימנה. כתוצאה מכך עלול להיפגע אינטרס ציבורי מן המעלה הראשונה של מניעת שיבוש הליכי חקירה - שיקול שאין מבקר המדינה רשאי להתעלם ממנו.
20. בטרם גיבש משרד מבקר המדינה את מסקנתו כאן, הוא נתן דעתו גם לפניית שהתקבלו, זה מקרוב, מאת שני מבוקרים מרכזיים בפרשה זו (שר הביטחון, מר אהוד ברק, ועוזר הרמטכ"ל לשעבר, אל"ם ארז וינר), אשר מבקשים בעצמם ממבקר המדינה להעביר נושאים מסוימים הקשורים לפרשה זו ועולים מטיטת דוח הביקורת אל היועץ המשפטי לממשלה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 14(ג) לחוק.
21. ביום 17.4.12 העביר שר הביטחון למבקר המדינה את תגובתו לטיטת דוח הביקורת, ובה נטען, בין היתר, כי טיטת הדוח מעלה היבטים פליליים חמורים של מעורבים בפרשה, אשר, לפי הייעוץ המשפטי שקיבל, יש לחקור, וכי הוא דורש העברת העניין ליועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 14(ג) לחוק. זאת, לפי הנתען, בגין ביצוע, לכאורה, של שורת עבירות פליליות חמורות מצד קצינים בכירים, בראשות הרמטכ"ל לשעבר, ובהן קשירת קשר לשיבוש סדרי שלטון; זיוף מסמך בנסיבות מחמירות ושימוש במסמך מזויף, שיבוש מהלכי

משפט ותיאום עדויות; מרמה והפרת אמונים; קשירת קשר לביצוע פשע; עבירות על פי חוק השיפוט הצבאי ועוד.

שר הביטחון מבקש בתגובתו להעביר את דוח הביקורת לחקירת משטרה נוספת ורחבה, וזאת על רקע ממצאי טיוטת הדוח של המבקר ובשים לב למגבלות המוטלות על מבקר המדינה, כמו גם חשיפת החומר החדש שלא עמד לנגד עיני משטרת ישראל והיועץ המשפטי לממשלה בשלבי החקירה הקודמים. עוד מציין שר הביטחון, כי: "סיכום הממצאים העולים מטיוטת הדוח, מעלה חשד ממשי לביצוע עבירות פליליות". שר הביטחון מפרט בתגובתו ריכוז של עבירות, לכאורה, מחוק העונשין, התשל"ז-1977, הנובעות, לכאורה, ממעשיהם של הרמטכ"ל לשעבר, עוזרו ומר בועז הרפז. עוד כותב השר ברק: "אשר על כן, ולנוכח העובדה כי טיוטת הדוח מעלה חשש של ממש למעשים פליליים, מתבקש מבקר המדינה הנכבד לעשות שימוש בסמכות הנתונה לו לפי סעיף 14 (ג) לחוק מבקר המדינה תשי"ח-1958, ולהעביר את דוח הביקורת לידיעת היועץ המשפטי לממשלה, על מנת שהיועץ המשפטי יורה על פתיחת חקירה בעניין וידווח על דרך טיפולו בנושא למבקר המדינה כנדרש בחוק".

22. כאמור, גם אל"ם וינר ובאי-כוחו טענו וטוענים, כי מן הראוי להעביר לחקירת המשטרה נושאים המעלים חשש למעשים פליליים. במכתבם מיום 23.4.12 אל מבקר המדינה מעלים סגוריו של אל"ם וינר, הסנגור הצבאי הראשי ועמיתיו, בקשה לפתוח בחקירה פלילית, על פי ס' 14(ג) לחוק מבקר המדינה, ביחס לשני עניינים הנוגעים ל"פרשת הרפז", באומרים: "כזכור, בפתח פגישתנו מצאת לנכון להדגיש את סעיף 14(ג) הנזכר, תוך ציון האפשרות העומדת בפניך להעביר הדוח לאפיק פלילי באמצעות פנייה ליועץ המשפטי לממשלה. משכך, ונוכח עמדת היועץ המשפטי לממשלה, אני פונה אליך בבקשה להעביר לטיפולו של היועץ את החשדות שמהם נודף ריח פלילי, הן ביחס להיקף פועלו של מר בועז הרפז, טיבו ומקורותיו והן ביחס ל"היעלמותן" של הקלטות מלשכת שר הביטחון, תוך העברת מלוא החומר הגולמי הנוגע לעניין. כל זאת על מנת לאפשר ליועץ המשפטי לבחון בצורה אפקטיבית האם יש מקום לפתיחה בחקירה פלילית".

23. יש לציין, כי באי-כוחו של אל"ם וינר פנו כבר ב-20.3.12 ליועץ המשפטי לממשלה, בעניין הבקשה לפתיחת חקירה פלילית ב"פרשת הרפז" וזאת בנוגע לשני העניינים שצוינו קודם - היינו היקף פועלו של הרפז, טיבו ומקורותיו ו"פרשת ההקלטות" בלשכת שר הביטחון.

תשובת היועץ המשפטי לממשלה לפניית באי-כוחו של אל"ם וינר ניתנה ב-22.4.12 במכתבה של עו"ד נועה מישור, עוזרת ליועץ המשפטי לממשלה, אל הסנגור הצבאי הראשי שבו ציינה כדלקמן: "כידוע, בהתאם לס' 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958, משהעלתה הביקורת חשש למעשה פלילי, יביא המבקר את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה. עד כה לא הובאו הסוגיות המובאות בפנייתכם לידיעתו של היועץ המשפטי לממשלה בהתאם לס' 14(ג) כאמור. משכך, בכל הנוגע לבקשתכם דלעיל, סבור היועץ כי יש להמתין לסיום בדיקת משרד המבקר ביחס לפרשת הרפז, ולפרסומו של הדוח הסופי בעניין". הדלת, אם כן, להעברה לפי סעיף 14(ג) אל היועץ המשפטי לממשלה נותרה פתוחה. בנסיבות הקיימות ברי, כי לא יהיה זה נכון לעכב את העברת המידע לרשויות החקירה והתביעה פרק זמן נוסף על כל המשתמע מכך.

24. גם הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (במיל') גבי אשכנזי, העלה בטיעונו בפני מבקר המדינה תהיות לגבי מקורות המידע של הרפז והאפשרות שהיה מופעל על ידי גורם חיצוני כלשהו ושהוא שיטה בעוזרו לשעבר, ואף הוא (הרמטכ"ל לשעבר) העלה צורך לחקור היבטים אלה. יצוין, כי אף הרפז, בתגובתו לטיטות דוח הביקורת, העלה טענות בהקשרים אלה, אשר נדרש לברר באמצעות כלים חקירתיים.
25. לסיכום עניין זה: הצדדים המבוקרים העיקריים - שר הביטחון, הסגוריה הצבאית המייצגת את אליים וינר (גם בכתב וגם בע"פ), ואף הרמטכ"ל לשעבר אשכנזי - מבקשים, למעשה, כי המבקר יעשה שימוש בסמכותו לפי ס' 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], ויפנה ליועץ המשפטי לממשלה ויודיע לו, כי קיים חשש למעשה פלילי ואו חשש לעבירה משמעותית, על מנת שהיועץ המשפטי, על פי סמכויותיו, יורה על פתיחת החקירה הפלילית, על פי האמור בסעיף 14(ג) לחוק.
26. מן הראוי לציין, כי ביום 1.5.12 העביר בעו הרפז את תגובתו לטיטות דוח הביקורת אל משרד מבקר המדינה. בתגובה זאת מוצגות טענות שונות, וביניהן טענות בדבר אי-אמירת אמת, לכאורה, על ידי גורמים מסוימים בעת הופעתם בפני מבקר המדינה במסגרת בדיקת פרשה זו (הרמטכ"ל לשעבר ועוזרו לשעבר); טענות בדבר סתירות, לכאורה, בין גרסאות של גורמים שונים בפרשה (הרמטכ"ל לשעבר, רעייתו ועוזרו לשעבר); טענות בדבר תיאום גרסאות, לכאורה, של גורמים שונים בפרשה זו (הרמטכ"ל לשעבר ועוזרו לשעבר); טענות שגורמים שונים (הרמטכ"ל לשעבר ועוזרו לשעבר) הסתירו, לכאורה, ולא דיווחו אמת בעניין קשריהם עימו (עם הרפז); טענות בדבר גורמים נוספים שהיו מעורבים, לכאורה, בפרשת המסמך, אך לא נבדק הקשר שלהם לפרשה; וכן טענות בקשר לאיסוף מידע, לכאורה, שנעשה על ידו עבור הרמטכ"ל דאז ועוזרו. עוד מפנה בעו הרפז בתגובתו לטיטות דוח הביקורת טענות קשות כלפי הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (מיל') גבי אשכנזי, כלפי אליים ארז וינר וכלפי דובר צה"ל לשעבר, תא"ל אבי בניהו, כמי שהפעילו אותו למטרת איסוף מידע, כמתואר. טענות אלו ראויות לבירור הולם, כמו גם כל שאר הטענות ששמענו בפרשה זו, וזאת בכלי חקירה שאינם בידי משרד מבקר המדינה.
- עוד מציין הרפז בתגובתו, כלהלן: "מבקר המדינה ונציגיו הגיעו לכמות אדירה של חומר הכולל בין השאר, שיחות בלשכת הרמטכ"ל, מחקרי תקשורת ועוד. חומרים שלכאורה לו היו בידיהם של גורמי האכיפה במהלך החקירה במשטרה, יש יסוד להניח שהחקירה הייתה מתפתחת באופן הרבה יותר רחב, ולא נעצרת בהודאתו של מי שנסכב על הגדרו".
- דברים אלה, שהתקבלו במשרד מבקר המדינה ממש בימים אלה, מועימים את הכורח הממשי לבחון סוגיות רבות הנובעות מ"פרשת הרפז" במסגרת חקירה פלילית, על כל האמצעים והיכולות הכרוכים בכך, ובכך מתחזק הצורך הדחוף בהעברת תיק זה על כל החומר המצוי בו לידיעת היועץ המשפטי לממשלה על פי סעיף 14(ג) לחוק. זאת במיוחד לאור העובדה שהרפז הינו אזרח פרטי ואינו גורם מבוקר על ידי ביקורת המדינה.

27. כאן נזכיר, כי ב-21.10.10 העבירה המשטרה ליועץ המשפטי לממשלה ולפרקליט המדינה, את תיק החקירה ובסיומו כתבה בין היתר, כי "הרפו הודה כי זייף את המסמך ואף שיחזר כיצד עשה זאת. דבריו נתמכו בבדיקת המחשב האישי (שלו) שהובא מאיטליה, כמו כן סיפק החשוד (הרפו) הסבר לכל סעיף במסמך וזיהה את המסמך כשהוצג לו בחקירתו, ככזה שערך והעביר לאל"ם ויגר (עוזר הרמטכ"ל דאז)...לאור חומרי החקירה הרבים שנאספו בתיק, ולאחר הודאתו של החשוד בביצוע העבירה והמניע לה, נתגבשה תשתית ראייתית, לכאורה, כנגד החשוד בועז הרפו בגין זיוף מסמך בנסיבות מחמירות... ושיבוש מהלכי משפט".

ועוד: ב-16.1.11 הודיעה פרקליטות המדינה לעורכי-הדין של בעז הרפו, כי לאחר עיון בחומר הראיות שהמשטרה העבירה אליה, שוקלת הפרקליטות להעמיד את הרפו לדין בגין האירועים הקשורים לזיוף מסמך ולשימוש בו בכוונה להשפיע על תהליך מינוי ראש המטה הכללי של צה"ל, שבעניינם נחקר במשטרה וזאת בכפוף לשימוע. אנו מניחים, כי מתנהל בפרקליטות המדינה הליך לגיבוש עמדת הפרקליטות באשר להגשת כתב אישום כנגד הרפו.

28. פרסום "מסמך הרפו" גרם, כזכור, לסערה גדולה במערכת הביטחון ובציבור הישראלי, אשר לא שככה גם אחרי פרסום הודעות המשטרה בממצאי ביניים, כי: "אין תשתית לחשד שמי מעובדי הלשכות של שר הביטחון (אחוד ברק) ושל הרמטכ"ל (רב אלוף גבי אשכנזי) מעורב בהכנת המסמך" (הודעה מ-19/8/10); וכי "הוברר כי אין תשתית לחשד שהרמטכ"ל (רב אלוף גבי אשכנזי) ומי מקציני פורום המטה הכללי, מעורב בהכנת המסמך".

29. ראויה לציון מיוחד אמירתו הקולעת של סגן הרמטכ"ל באותה עת (סוף דצמבר 2010), האלוף דאז בני גנץ, היום הרמטכ"ל, בתוכנית הטלביזיה "עובדה" שאמר ביחס ל"מסמך הרפו": "אני חושב שאת המסמך צריך היה לחקור הכי חזק הכי כבד, לא להרפות ממנו, לא משנה כמה כואבת תהיה התוצאה של הבדיקה הזאת. צריך להעיף את הפגר הזה מהחדר, כי עד שלא נוציא את הפגר הזה מהחדר הזה... הריח ימשיך להיות רע והחדר ימשיך להסריח". הדברים החמורים הללו מתאימים, בוודאי, גם לעת הזו, ביחס לפרשה האמורה.

30. במצב דברים זה, עומדים בפנינו מספר שיקולים בהקשרה של פרשה זו העומדים לדין ולהחלטה על פי טובת האינטרס הציבורי הכולל.

ראשית, מביא משרד מבקר המדינה בחשבון, כי הוא השלים את עבודת השדה של הביקורת והניח טיוטת דוח ביקורת מקיפה וממצה. טיוטה זו, אמנם, עדיין לא התגבשה לכדי דוח סופי, אולם הממצאים הלכאוריים של ביקורת המדינה כבר הובאו בפני הרמטכ"ל ושר הביטחון באופן המאפשר להם להיערך לבדק בית ולתיקון הליקויים. במובן זה ביקורת המדינה תרמה כבר באופן משמעותי לתיקון הליקויים, אף אם טרם מוצה הליך הביקורת. **שנית**, יש להביא בחשבון, כי ככל שהסתברות לקיומו של הליך חקירה פלילי בעניינים המועלים בפרשה הולכת וגדלה, כך המשך הביקורת באותם עניינים עלול לעכב הליך זה ועלול להביא, ברמה גבוהה של ודאות, גם לשיבוש של יכולת חקירה עתידית אפקטיבית שיקול מכריע בעניין זה הוא שגורמים שונים גילו דעתם. כי יש מקום לשקול חקירת היבטים אלה של הפרשה.

31. נוכח כל האמור לעיל, אני סבור, כי כעת דין הליך הביקורת להיסוג מפני ההליך הפלילי. החלטתי להעביר לידיעתך בשלב זה את מכלול העניינים המעלים חשש למעשה פלילי, וזאת לפי סעיף 14(ג) לחוק. הדברים נובעים, לכאורה, מן החומר שנאסף במהלך הביקורת, ובעיקר מההקלטות שנערכו לשיחות הטלפון בלשכת הרמטכ"ל. מן החומר עולה, לכאורה, שיתוף פעולה אינטנסיבי של אל"ם וינר, בעת שכיהן בתפקידו כעוזר הרמטכ"ל דאז, עם בעז הרפז באיסוף מידע מכפיש, לכאורה, העלול לפגוע בשמם הטוב של שר הביטחון, רעייתו, ראש מטהו ושל אחרים, וכי "מסמך הרפז" הגיע ללשכת הרמטכ"ל דאז, רא"ל (מיל') גבי אשכנזי, במסגרת איסוף מידע זה. פעילות זאת כשהיא מכוונת כנגד דרג מדיני ממונה מעניקה לדברים נופך נוסף של חומרה. חלק מפעולותיו של אל"ם וינר ושל בעז הרפז נעשו, לכאורה, (ונדגיש את המילה "לכאורה"), לטובת קידום עניינו של הרמטכ"ל דאז, רא"ל (מיל') גבי אשכנזי, וחלקן, לכאורה, אף בידיעתו. התנהגות זו מעוררת, לכאורה, חשש לעבירה על עבירת הסל "התנהגות שאינה הולמת" לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (סעיף 130 לחוק), ועשויה אף להגיע לכדי חשש לעבירות פליליות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977, ובהן עבירה של "הפרת אמונים" לפי סעיף 284 לחוק ועבירות "קשר למעשים אחרים" לפי סעיף 500 לחוק זה. כל אלה מצדיקים שקילת בדיקתם של כלל החששות הללו בכלים שמטבע הדברים אינם מצויים ברשותו של מבקר המדינה. כלים אלו, ובעיקר הסמכות להפעלת חוקרי משטרה תוך הרחבת יריעת החקירה כדי להגיע ממשית לחקר האמת מצויה בתחום הפלילי ב בידי היועץ המשפטי לממשלה ומשטרת ישראל. בכוחם של גורמים אלה, על פי החוק, לקיים חקירות פליליות יסודיות גם ביחס לגורמים שחוק מבקר המדינה אינו חל עליהם ודרכו של מבקר המדינה מוגבלת כתוצאה מכך.

32. יודגש, כי העניינים המעלים חשש למעשים פליליים או לעבירות משמעותיות הינם לכאוריים וחלה עליהם חזקת החפות המוקנית לכל אדם עד שתוכח אשמתו.

33. אין אנו מפרטים מעבר לאמור לעיל, זאת מאחר שמועבר אליך תיק הביקורת כולו, הכולל את טיוטת הדוח המלאה ואת חומר הביקורת, על פי ס' 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], כמפורט בהרחבה בהחלטה זו.

כאשר יעמוד כל החומר האמור בפני היועץ המשפטי לממשלה, ניתן יהיה לבדוק, כמובן, גם את מעורבותו של בעז הרפז (שכשלעצמו אינו גורם מבוקר) בעבירות נוספות מעבר לשאלת זיוף המסמך; את טענות שר הביטחון לגבי חשש למעשים פליליים של מעורבים נוספים בפרשה; את טענות אל"ם וינר ובאי-כוחו בעניין חשש להשמדת ראיות במשרד הביטחון; וכן כל טענה אחרת בדבר הפן הפלילי של הפרשה - הכל כפי שימצא זאת לנכון.

באופן זה אף יוכל היועץ המשפטי לממשלה להידרש להיבטים נוספים העולים מן החומי שיש להביאם בחשבון. וזאת גם נוכח הצורך האמור לאפשר ביצוע סבב מינויים בצמרת הצבא, כך שלא יושפע בשל המתנה לסיום תהליך הביקורת בעניינים אלה. גורם הזמן הוא בוודאי יסוד חשוב ביותר שיש לתת עליו את הדעת, ואף להתחשב גם בצורך להימנע משיבוש מהלכי משפט. בפרט בנושא רגיש כל כך. בו עסקינן

34. נוכח כל האמור, השלמת הליך הביקורת בנושא זה תעוכב עד למיצוי ההליך הפלילי - משמע, השלמת בחינת החומר והחשש למעשים פליליים הנובעים ממנו ולהחלטות שיתקבלו בעניין הצורך בחקירה פלילית מתאימה.
35. מצורף בזאת כל התיק בנושא זה ובכללו החומר המעלה חשש למעשים פליליים או לעבירות על הדין המשמעתי וכן מסמכים רלבנטיים נוספים. תשומת הלב מופנית לרגישות החומר וחסיונו ולצורך לשמור על סודיותו, כנדרש. אנשי משרדי יעמדו לרשותך או לרשות מי מטעמך למתן חומר נוסף, הסברים ולסיוע אחר ככל שיידרש.
36. אנו סבורים, שהבאת החשש למעשים פליליים והעברת החומר ליועץ המשפטי לממשלה בעת הזו עולים בקנה אחד באופן מובהק עם האינטרס הציבורי בפרשה זו. בירורה של פרשה זו, הן באפיק הפלילי והן באפיק הביקורת, מתמשך, מסיבות שונות, מזה זמן. גם ההליך הפלילי, שעסק במקטע זיוף "מסמך הרפז" בלבד, אינו מתקדם תקופה ארוכה. נוכח הקשיים המשמעותיים שהוצבו בפני השלמת הליך הביקורת, ולנוכח החשש הממשי לפגיעה אפשרית בביצוע הליך פלילי ראוי בעתיד, כמתואר לעיל, מתחייבת העברת החומר בהתאם לסעיף 14(ג) לחוק לשם מיצוי של ההליך הפלילי, על מנת שתוצגנה בהקדם מסקנותיה ותוצאותיה הממשיות של פרשה זו על ידי המשטרה והיועץ המשפטי לממשלה, ובכך למנוע פגיעה אפשרית בצה"ל ובסבבי המינויים העתידיים ולהביא ל"ניקוי השולחן" בצה"ל ובסדר היום הציבורי.
37. סיכומם של דברים:
- א. מאחר שהביקורת ב"פרשת הרפז" ובתוכה התשובות שניתנו על ידי מרבית המבוקרים לטיוטת הדוח, שהועברה אליהם ביום 4.3.12, וטענות נוספות שהועלו על ידם, העלתה חשש למעשים פליליים, מביא מבקר המדינה את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה - זאת על פי הוראות סעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]. על פי סעיף זה, היועץ המשפטי לממשלה יודיע למבקר המדינה ולוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת תוך שישה חודשים מיום שהועבר אליו העניין על דרך טיפולו בנושא.
 - ב. מבקר המדינה ישקול את השלמת הליך הביקורת בשאלות שהן מעבר לחששות למעשים הפליליים, וביניהן דרכי מינוי הרמטכ"לים בצה"ל ומשך כהונתם, כפי שפורטו בטיוטת דוח הביקורת שהועברה למבוקרים ביום 4.3.12.
 - ג. חקירות ובדיקות "פרשת הרפז" על ידי גורמי החקירה המשטרתיים לא היו עד כה מלאות ויעילות דיין, ולא הגיעו לחקר מלא של הפרשה במלוא היקפה ועומקה. סוגיות מהותיות נותרו עדיין ללא מענה, ובהן: האם בעז הרפז נעזר באחרים בכתיבת המסמך הקרוי "מסמך הרפז", ואם כן, מי היו "האחרים" שסייעו לו בכתיבתו הספק בעניין זה רב על היציב.
 - ד. לא ניתן מענה מניח את הדעת, בין השאר, לשאלה היסודית לגבי מקור ידיעותיו של הרפז על המתרחש במערכת היחסים הבעייתית והחמורה בין לשכת שר הביטחון ללשכת הרמטכ"ל דאז. חקירת המשטרה נעצרה בשלב מסוים והותירה שאלות מהותיות ללא מענה מספיק.
 - ה. הטענות שהועלו בעניין "פרשת ההקלטות" בלשכת שר הביטחון ראויות להיבדק בין שאר הבדיקות שיש לקיים בפרשה. כמפורט לעיל.

1. יודגש, כי הכלים שבידי מבקר המדינה, על פי החוק, אינם נותנים מענה מלא לבדיקתם של גורמים אזרחיים שאינם גופים מבוקרים. גורמים אזרחיים אלה, שאינם כפופים לביקורת המדינה, יכולים להיבדק ולהיחקר על ידי גורמי החקירה המשטרתית, וזאת על פי החלטת היועץ המשפטי לממשלה, ככל שיוורה על כך.

38. סוף דבר: צה"ל כבר החל כיום, כפי שנמסר לנו, ביישום של עיקרי הביקורת של משרד מבקר המדינה בתיק זה, כדי למנוע בעתיד תופעות קשות כל כך כפי שנתגלו לנו ב"פרשת הרפז". תיקון ליקויים משמעותיים אלה הינו משימה חשובה ביותר בתהליכי הביקורת של מבקר המדינה. אנו מקווים שניתן יהיה כעת גם לסיים את סבב המינויים הנדרש באמ"ן ובמטכ"ל; שתיפתר כראוי שאלת דרכי מינוי הרמטכ"לים הבאים בצה"ל, ובחינת משך כהונתם; ובעיקר כי ייבדקו כהלכה כל האספקטים הפליליים עליהם הצבענו בהחלטה זו.

חקירת המשטרה, אם וכאשר יורה עליה היועץ המשפטי לממשלה, תוכל להתרחב ולהעמיק ולהקיף גם את הנושאים שטרם נבחנו על ידה. אנו תקווה, כי יימצא מענה מניח את הדעת לשאלות, האם בעז הרפז פעל לבדו, האם היו לו שותפים נוספים, מה היו קשריו עם גורמי מערכת הביטחון ועוד שאלות כהנה וכהנה. אנו משוכנעים, כי טיוטת הביקורת בעניין זה תוכל לסייע ובאופן מרבי לכל מי שיעסוק בנושא "פרשת הרפז".

אנו סמוכים ובטוחים שצה"ל ילמד את לקחו ויצא מחוזק מסיום הטיפול בפרשה זו.

ב ב ר כ ה,

מיכה לנדנשטראוס
מבקר המדינה
ונציב תלומת הציבור

לוט:

1. "פרשת הרפז" - ריכוז ממצאי ביקורת (טיוטת ביקורת), מרס 2012 (עותק מס' 7)
2. חומר הביקורת - על גבי דיסק ובצירוף מסמך המפרט את תכולתו
3. מסמך "פרשת 'מסמך הרפז' - ניתוח התקשרויות" מיום 7.2.12 (נכלל גם בדיסק)
4. תגובת שר הביטחון לטיוטת דוח הביקורת מיום 17.4.12
5. תגובת רמ"ט שר הביטחון לטיוטת דוח הביקורת מיום 17.4.12
6. תגובת בעז הרפז לטיוטת דוח הביקורת מיום 1.5.12
7. מכתב הסגור הצבאי הראשי מיום 20.3.12
8. מכתב עוזרת היועץ המשפטי לממשלה מיום 19.4.12
9. מכתב עוזרת היועצת המשפטי לממשלה מיום 22.4.12
10. מכתב הסגור הצבאי הראשי מיום 23.4.12

מש/3

העתק מכתב היועץ המשפטי

לממשלה מיום 6.5.12

היועץ המספטי לממשלה

ירושלים, י"ד אייר תשע"ב
6 מאי 2012

מספרנו: 2012-0004-3567
(בתשובה נא לציין מספרנו)

אל: מבקר המדינה, השופט (כדימוס) מיכה לינדנשטראוס

שלום רב,

הנדון: "פרשת הרפז"

סמך: מכתבך מיום 2.5.12

1. קיבלתי בתודה את מכתבך שבסמך, ובו הודעתך על החלטתך להעביר לידיעתי מכלול עניינים הנובעים מן החומר שנאסף במהלך עבודת הביקורת בנוגע ל"פרשת הרפז", המעלים חשש למעשה פלילי. זאת, בהתאם לסעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958. למכתבך צורף כל תיק הביקורת בעניין שבנדון.
2. בטרם אתייחס למכתבך, אבקש לעמוד בקצרה על השתלשלות העניינים עד כה. כידוע, לאחר פרסום המסמך המכונה "מסמך הרפז" הוריתי למשטרה לפתוח בחקירה בנושא. לאחר שנמצא על-ידינו בשעתו, כי מלבד החשדות כנגד מר הרפז (בהתייחס לזיוף המסמך ולשימוש בו בכוונה להשפיע על תהליך מינוי הרמטכ"ל) אין בממצאי החקירה כפי שנאספו על-ידי המשטרה כדי לבסס חשד לביצוען של עבירות פליליות, החלטתי להעביר את החומר בפרשה לידיך. כאמור במכתבך, החלטתי זו נבעה מההבנה שהתקיימה בינינו "כי נוכח האינטרס הציבורי הכרוך בהליך הפלילי מחד גיסא ובביקורת המדינה מאידך גיסא, ימוצה בשלב ההוא הפן הפלילי בנושא זיוף המסמך בלבד, ואילו שאר ההיבטים הפליליים, ככל שיעלו, ייבדקו רק לאחר השלמת תהליך הביקורת" (סעיף 2 למכתבך). אכן, לא אחת הדגשנו כי בהקשר זה ראוי לתת את הבכורה לעבודת הביקורת, משום שסברנו שההיבטים הציבוריים של הפרשה עולים בחשיבותם על פרשיית זיוף המסמך כשלעצמה. כעולה ממכתבך, מצאנו בך שותף מלא לעמדה זו.

היועץ המשפטי לממשלה

3. לאור מכתבך שבסמך, נבחן את החומר שנאסף על ידכם בכללותו, ונשקול אם יש מקום לפתוח בחקירה פלילית נוספת. למותר לציין כי בדיקה זו תיערך בכבוד הראש וביסודיות המתבקשים לנוכח המשקל הרב שאנו מייחסים לפניות מאת מבקר המדינה בהתאם לסעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958.

4. בהתאם לכך, אבקש מספר תבהרות אשר תסייענה בידנו במלאכת הבדיקה האם יש מקום לפתוח בחקירה פלילית נוספת. הבהרות אלו נוגעות לגורמים ביסוד השינוי שחל לאחרונה בעמדת משרדך בשאלת קיומם של חשדות לפלילים בפרשה זו (מעבר לסוגיה הצרה הנוגעת לזיוף המסמך עצמו).

5. כזכור, במהלך עבודת הביקורת של משרדך בענין "פרשת הרפז" התנהלו בין משרדינו מגעים שוטפים, כאשר לאורך כל הדרך הובהר על-ידיכם מפורשות כי ממצאי הביקורת אינם מעלים חשש למעשים פלילים. הבהרה כאמור ניתנה אף ערב העברת טיוטת דו"ח הביקורת לעיוני במרץ האחרון, בפגישה שקיימת ביום 23.2.12 עמי ועם פרקליט המדינה, בה ציינת מספר פעמים כי אין בכוונתכם להעביר אלינו את דו"ח הבדיקה בגדרו של סעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה, המאפשר העברת חשדות שעלו במהלך ביקורת לעיון היועץ המשפטי לממשלה.

6. בהמשך לכך, ביום 4.3.12 אכן העברת לעיוני את טיוטת דו"ח הביקורת ללא כל התייחסות לחשדות למעשים פליליים העולים מן הממצאים. והנה, עתה, טיוטת דו"ח זהה לחלוטין מועברת על-ידיך, תוך קביעה כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לביצועם של מעשים פלילים.

7. במכתבך הנך מציין כי בקשותיהם של מבוקרים שונים כי חומר הביקורת יועבר אלינו לצורך קיום חקירה פלילית בנושא היו "גורם מכריע" בהחלטתך לעשות כן. עם זאת, אינך מציין כל מידע חדש שנמסר לך על-ידי מבוקרים אלו עובר לפגישתנו ביום 25.4.2012, בה הודעת לי על כוונתך לנקוט בדרך הפעולה הקבועה בסעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה. לאור מצוותו הנחרצת של סעיף 14(ג) לחוק, בטוחני כי לו סברת שהחומר שנאסף על ידך, והועבר למבוקרים השונים, מעורר חשש למעשה פלילי לא היית ממתין לפניות שכאלו מצדם של מי מהמבוקרים.

8. כן הנך מציין את בקשתו של הפרקליט הצבאי הראשי לקבל לעיוני את החומר שנאסף על-ידי הביקורת לשם שקילת צעדים אפשריים בעקבות ממצאי משרדך. לא ברור ממכתבך

היוקץ המספסי לממשלה

כיצד יש בפניה זו של הפצ"ר כדי לבסס חשש למעשים פליליים העולה מתוך ממצאי משרדך. אציין כי, כאמור במכתבך, ראיתי לאשר את העברת חומרי הביקורת לידי הפצ"ר. כן לא מובן ממכתבך מדוע מכתבנו לסניגור הצבאי הראשי מיום 22.4.12, בו ציינו כי עד כה לא העביר המבקר לידעתנו חשש למעשה פלילי בהתאם לסעיף 14(ג), מהווה אף הוא טעם להעברת הדו"ח לדינו לפי סעיף 14(ג). עוד אציין כי, לטעמי, אין במחלוקת בדבר תיקף חומר החקירה שיימסר למבוקרים כדי להשליך על השימוש בסמכות המבקר לפי סעיף 14(ג).

9. נודה, אפוא, להבהרות נוספות באשר לסיבות לשינוי שחל בענייכם מאז הפצת טיוטת דו"ח הביקורת באשר לקיומם של חשדות פליליים מעבר לסוגיה הצרה הנוגעת לזיוף המסמך.

10. כידוע, טיוטת דו"ח הביקורת וחומרים עליהם היא מבוססת הועברו בשעתו לגורמים שונים המעורבים בפרשת הרפז, שעתה הנך מתייחס אליהם כחשודים בביצוע עבירות פליליות. ברי, כי חשיפתם של הגורמים המעורבים בפרשת הרפז לחומרים האמורים פוגעת באפשרות ביצועה של חקירה פלילית יעילה בעתיד, אם יוחלט שיש מקום לבצעה. פגיעה זו הייתה נחשבת, כמובן, לו היה משרדכם מגיע לכלל דעה כי קיים חשש לפלילים בטרם הועברה טיוטת דו"ח הביקורת למבוקרים.

11. יוטעם, כי בנסיבותיה המיוחדות של פרשה זו, אין מניעה כי משרדך ישלים את בדיקת הפרשה ויצג בפני הציבור את ממצאיו בדו"ח מאת המבקר. הייתי, ועודני, שותף לעמדה אותה הבעת לכל אורך הדרך, כי יש חיוניות רבה בסיום בדיקתך ובגיבוש ממצאיה הסופיים, וזאת לאור הערך הציבורי הרב שבפרישת תמונת הפרשה כולה בפני הציבור. בנסיבות אלו, דומני כי גניזת דו"ח המבקר פוגעת באינטרס הציבור ומכך יש להימנע. לאחר שנועצתי בגורמי החקירה המשטרתיים, הגעתי לכלל דעה כי לאור הפגיעה שכבר נגרמה לכל חקירת משטרה עתידית כתוצאה ממסירת טיוטת דו"ח הביקורת לידי המבוקרים, הרי שנוק נוסף בהקשר זה אינו שקול לתועלת הציבורית הרבה שתהא בהשלמת עבודת הביקורת, תועלת עליה היטבת לעמוד במכתבך שבסמך. כאמור, באם תחליט להשלים את עבודת הביקורת בה החל משרדך, לא יהא בכך לעכב את בדיקתנו האם יש מקום לפתוח בחקירת משטרה.

12. בסיום מכתבי, אבקש לחלוק על קביעות המופיעות במכתבך בהתייחס לחקירת המשטרה. חקירת המשטרה בסוגיית זיוף המסמך הייתה מקיפה, ממצה ומקצועית. חקירה זו העלתה כי לא נמצאו ראיות למעורבות גורמים נוספים בזיוף המסמך הרפז. ממצאי

היועץ המשפטי לממשלה

החקירה אומצו על-ידי כמו גם על-ידי פרקליט המדינה. באשר להיבטיה של פרשת הרפז שאינם נוגעים לסוגיה הצרה של זיוף המסמך, הרי שהימנעות המשטרה מלחקור היבטים אלו עד כה נבעה מההבנה שחתימה, כאמור לעיל, בין היועץ-המשפטי-לממשלה לבין מבקר המדינה לפיה יש למצות, ראשית דבר, את עבודת הביקורת.

בברכה,
יהודה רנשטיין

מש/4

העתק מכתבו של היועץ

המשפטי לממשלה מיום 1.11.12

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ט"ז חשוון תשע"ג

1 נובמבר 2012

מס' מכתב: 2012-0004-8431

אל: מבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס
יו"ר הועדה לביקורת המדינה, ח"כ אורי אריאל

מ/פ/3"

שלום רב,

הנדון: "פרשת הרפז"

ביום 6.5.12 הועבר חומר הביקורת למשרדי, בהתאם להוראת סעיף 14(ג) לחוק מבקר המדינה. במועדים אחרים בהמשך, הגיעו חומרים נוספים הנוגעים לפרשה. החומר רב ומטופל על ידינו בכבוד ראש וביסודיות המתבקשים נוכח המשקל הרב שאנו מייחסים לפניות מאת מבקר המדינה בהתאם להוראת חוק זו, ונוכח רגישות הנושא וחשיבותו. משכך אבקש לעדכנכם כי העניין מצוי עדיין בטיפול, לכשיסתיים הטיפול נעדכנכם.

בברכה, (גח/זניה)

יהודה לינדנשטיין

מש/5

העתק החלטת היועץ המשפטי
לממשלה כפי שפורסמה בהודעת
דובר משרד המשפטים

משרד המשפטים לשכת הדובר

י"ח בשבט תשע"ג
29 בינואר 2013

החלטת היועץ המשפטי לממשלה בפרשת הרפז

היועץ המשפטי לממשלה – על דעת פרקליט המדינה והפצ"ר - החליט לפתוח בחקירה פלילית בחשד לביצוע עבירה פלילית צבאית של "התנהגות שאינה הולמת", בגין מעשים שבוצעו בלשכת הרמטכ"ל בקשר לפרשה המכונה "פרשת הרפז". במסגרת זו תבחן מעורבותם של הרמטכ"ל לשעבר, רב אלוף (מיל') גבי אשכנזי, ועוזרו, אל"מ ארז וינר בפרשה. מכיוון שהחשד הוא לביצוע עבירה על חוק השיפוט הצבאי, המשטרה הצבאית החוקרת היא שתבצע את החקירה.

מובן מאליו, כי אם ממצאי החקירה שתנוהל, בהצטרפם לחומר הראיות שנאסף עד כה, יעלו חשד סביר לביצוע עבירות על חוק העונשין, על ידי מי מן המעורבים בפרשה, הנושא יובא בפני היועץ המשפטי ותתקבל ההחלטה המתאימה.

החקירה תלווה על ידי הפרקליטות הצבאית תוך עדכון היועץ המשפטי לממשלה ופרקליטות המדינה.

להחלטה זו הגיע היועץ המשפטי לממשלה לאחר שקיים סדרה של התייעצויות בנדון עם פרקליט המדינה ובכירים נוספים במשרד המשפטים, בהן השתתפו גם הפצ"ר וקצינים נוספים מהפרקליטות הצבאית וכן ראש אח"מ וראש יחידת לה"ב של משטרת ישראל. ההחלטה התקבלה לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה עיין בחוות דעת שהוכנו בפרקליטות המדינה ובפרקליטות הצבאית, אשר נכתבו על יסוד חומר הראיות שנאסף בחקירה הפלילית שבוצעה החל מחודש אוגוסט 2010 על ידי משטרת ישראל, על יסוד דו"ח מבקר המדינה בפרשת הרפז שפורסם לפני כחודש ימים, ועל יסוד חומר הראיות הרב שנאסף על ידי מבקר המדינה.

ההחלטה התקבלה לאחר שהיועץ המשפטי שקל בכובד ראש את המלצת מבקר המדינה בנושא זה, אשר במכתבו ליועץ המשפטי לממשלה כתב כי חומר הראיות שנאסף על ידו מעורר לכאורה חשש לעבירה של "התנהגות שאינה הולמת" לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו - 1955, והוסיף כי חשש זה "עשוי אף להגיע" לכדי חשש לעבירות פליליות לפי חוק העונשין, התשל"ז - 1977, ובהן אף העבירה של הפרת אמונים.

על בסיס החומר שנאסף ע"י מבקר המדינה, ושנבחן על ידי פרקליטות המדינה והפרקליטות הצבאיות, סבר היועץ המשפטי כי המעשים שנאספו לגביהם ראיות אכן מעלים חשד סביר לעבירה פלילית צבאית של התנהגות שאינה הולמת. עם זאת סבר, כי הם אינם מגיעים, בשלב זה, כדי חשד סביר לעבירה "אזרחית" (היינו, עבירה על פי חוק העונשין) של "הפרת אמונים". המעשים המפורטים בדו"ח מבקר המדינה מצדיקים לכאורה ביקורת ציבורית נוקבת והפקת לקחים כדי למנוע הישנותם, אך כאמור, הם לא מעוררים, על יסוד החומר הקיים, חשד המאפשר, בשלב זה, טיפול במישור הפלילי "האזרחי" על ידי המשטרה.

כאן המקום להדגיש, כי על אנשי צבא, חלה - בצד מערכת הנורמות הפלילית הרגילה - גם מערכת הנורמות הצבאית, אשר מרחיבה את המערכת הרגילה, בשל היותם אנשי צבא. לפיכך, במערכת הנורמות הצבאית נקבעה בין היתר גם עבירה פלילית צבאית של "התנהגות שאינה הולמת". הראיות שנאספו בפרשה זו מעלות כאמור חשד כי עבירה פלילית צבאית זו נעברה על ידי אנשי צבא המעורבים בפרשה. לפיכך החליט היועץ המשפטי, כאמור, לפתוח בחקירה בחשד לביצוע עבירה זו.

אשר להחלטה הסופית לגבי הגשת כתב אישום נגד בעז הרפז, בגין חלקו בפרשה זו, הרי שזו תעוכב בשלב זה עד להתקדמות החקירה.

עם תום החקירה יוחלט אם יש מקום להגשת כתב אישום נגד מי מהמעורבים. במסגרת זו תישקל השאלה מה המשמעות של פרישת המעורבים מן הצבא לעניין זה, וזאת כמובן נוכח ממצאי החקירה שיאספו.

יצוין, כי היועץ המשפטי שקל את האפשרות להסתפק בביקורת שביצע המבקר, שבסיומה פורסמו ממצאיו המפורטים, מסקנותיו והערותיו למבוקרים, ולא לפתוח בחקירה פלילית צבאית. זאת מאחר שדו"ח המבקר כבר חשף את ההתנהלות הבעייתית שהתגלתה בפרשה זו, מה גם שהרמטכ"ל לשעבר פרש זה מכבר מצה"ל ואף עוזרו הודיע לאחרונה גם הוא על פרישתו הקרובה מצה"ל, בעקבות פרסום דו"ח המבקר והחלטת הרמטכ"ל לשקול את סיום שירותו בצה"ל. עם זאת, בסופו של יום סבר היועץ המשפטי לממשלה כי האינטרס הציבורי מצדיק ומצריך את השלמת בירור הפרשה גם על דרך של חקירה פלילית צבאית, ועל כן החליט כאמור לעיל.

עוד יוזכר כי עם סיום החקירה המשטרתית, בשלהי שנת 2010 החליט הפרקליט הצבאי הראשי דאז, בתאום עם היועץ המשפטי לממשלה, שביחס לאנשי הצבא בפרשה, לא נמצאו ראיות לביצוען של עבירות פליליות כלשהן. בעקבות האמור, הוחלט להעביר את החומר בפרשה לידי המבקר, ונקבע ע"י היועץ המשפטי כי הפרשה תיבחן שוב ע"י היועץ המשפטי לממשלה והפצ"ר לאחר סיום בדיקת המבקר. היועץ המשפטי לממשלה סבר אז שמכיוון שלא היה בממצאי החקירה המשטרתית, נכון לאותה עת, כדי לבסס חשד לביצוע עבירות פליליות ע"י גורמים נוספים מעבר להרפז (שלגביו נראה היה כי לכאורה, בכפוף לשימוע, יש לגביו ראיות לביצוע עבירה), יש לתת את הבכורה לעבודת הביקורת שכן ההיבטים הציבוריים של הפרשה עולים בחשיבותם על פרשיית זיוף המסמך כשלעצמה. עתה, לאחר שהועברו ליועץ המשפטי לממשלה, ממצאי בדיקת המבקר, לרבות הומר שנאסף על ידי המבקר שלא היה בפני היועץ המשיטתי רעור, בחן היועץ המשפטי לממשלה שוב את הדברים והחליט כמפורט לעיל.

משה כהן, דובר משרד המשפטים

טל 02/6466540, פקס 02/6466722, נייד 050/6217077

דואר: dove@ptstac.gov.il